

**VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ - TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA  
EKONOMICKÁ FAKULTA**

**KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY**

**Vývoj hospodaření statutárního města**

Development of Financial Management of the Statutory City

**Student:** Denisa Jurková  
**Vedoucí bakalářské práce:** Ing.Bc. Jiří Bečica, Ph.D.

**Ostrava 2010**

## Zadání bakalářské práce

**Student:** Denisa Jurková

**Studijní program:** B6202 Hospodářská politika a správa

**Studijní obor:** 6202R055- Veřejná ekonomika a správa

**Téma:** **Vývoj hospodaření statutárního města**  
Development of Financial Management of the Statutory City

1. Úvod
  2. Pravidla hospodaření obcí
  3. Analýza hospodaření statutárního města v letech 2005 - 2009
  4. Zhodnocení hospodaření statutárního města
  5. Závěr
- Seznam použité literatury  
Seznam zkratk  
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce  
Přílohy

### Seznam doporučené odborné literatury:

- KINŠT, J.; PAROUBEK, J. *Rozpočtová skladba v roce 2010 a praktické příklady*. 3. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2009. 256 s. ISBN 978-80-7263-556-6.
- PAŘÍZKOVÁ, I. *Finance územní samosprávy*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2008. 238 s. ISBN 978-80-210-4511-8.
- PEKOVÁ, J.; PILNÝ, J.; JETMAR, M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. vyd. Praha: ASPI, a. s., 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.

**Vedoucí bakalářské práce:** Ing.Bc. Jiří Bečica, Ph.D.

**Datum zadání:** 20. listopadu 2009

**Datum odevzdání:** 7. května 2010

---

doc. Ing. Petr Tománek, CSc.  
vedoucí katedry

---

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová  
děkanka fakulty

Místopřísežně prohlašuji, že bakalářskou práci na téma „Vývoj hospodaření statutárního města“, včetně všech příloh, jsem zpracovala sama a uvedla jsem všechny použité prameny.

V Šumperku dne 09. července 2010

.....  
Denisa Jurková

# **OBSAH**

<b>1. ÚVOD .....</b>	<b>1</b>
<b>2. PRAVIDLA HOSPODAŘENÍ OBCÍ .....</b>	<b>3</b>
2.1. Působnost obcí .....	5
2.2. Druhy obcí .....	5
2.3. Orgány obce .....	6
2.3.1. Zastupitelstvo a rada obce .....	6
2.3.2. Starosta obce a jeho zástupci .....	8
2.3.3. Obecní úřad .....	9
2.3.4. Výbory a komise obce .....	10
2.4. Finanční hospodaření obce .....	10
2.4.1. Rozpočet obce .....	11
2.4.2. Rozpočtový výhled .....	12
2.4.3. Rozpočtový proces .....	13
2.4.4. Rozpočtová skladba .....	17
<b>3. ANALÝZA HOSPODAŘENÍ STATUTÁRNÍHO MĚSTA V LETECH 2005 - 2009 .....</b>	<b>26</b>
3.1. Charakteristika města Olomouc .....	26
3.1.1. Struktura města Olomouc .....	27
3.1.2. Organizace zřízené městem .....	28
3.2. Hospodaření města .....	28
3.2.1. Celkové příjmy a výdaje .....	28
3.2.2. Vyrovnanost a financování rozpočtu .....	29
3.2.3. Podíl jednotlivých příjmů a výdajů na celkových příjmech a výdajích .....	31
<b>4. ZHODNOCENÍ HOSPODAŘENÍ STATUTÁRNÍHO MĚSTA .....</b>	<b>34</b>
4.1. Daňové příjmy .....	34
4.2. Nedaňové příjmy .....	36
4.3. Kapitálové příjmy .....	38

<b>4.4. Přijaté transfery .....</b>	<b>39</b>
<b>4.5. Běžné výdaje.....</b>	<b>41</b>
<b>4.6. Kapitálové výdaje .....</b>	<b>42</b>
<b>4.7. Rozpočet na rok 2010 .....</b>	<b>44</b>
<b>5. ZÁVĚR.....</b>	<b>46</b>
<b>Seznam použité literatury .....</b>	<b>49</b>
<b>Seznam použitých internetových zdrojů .....</b>	<b>50</b>
<b>Právní normy.....</b>	<b>51</b>
<b>Seznam zkratek.....</b>	<b>52</b>
<b>Seznam tabulek .....</b>	<b>53</b>
<b>Seznam grafů .....</b>	<b>54</b>

# 1. ÚVOD

Hospodaření obcí se v České republice přímo dotýká každého občana, který je v dané obci hlášen k trvalému pobytu, protože každý obyvatel obce platí určité přímé nebo nepřímé poplatky do místního rozpočtu své obce. Každá obec tak má své příjmy a výdaje, se kterými hospodaří. Rozpočet obce je proto jedním z nejdůležitějších pilířů jejího hospodaření. Prostřednictvím rozpočtu obce dochází k přerozdělování veřejných zdrojů, bez nichž by žádné veřejné subjekty v podstatě nemohly po ekonomické stránce samostatně existovat. Rozpočet obce má samozřejmě povahu jak ekonomickou, tak i politickou. Také z těchto důvodů je proto nezbytně nutné věnovat rozpočtu obce pozornost a pečlivost již při sestavování rozpočtu, ale také při jeho konečné realizaci.

Cílem bakalářské práce je popsat, analyzovat a zhodnotit vývoj hospodaření vybraného statutárního města Olomouce ve sledovaných letech 2005 - 2009 s výhledem do let následujících, především v souvislosti s aktuální ekonomickou situací, jejíž přímý i nepřímý vliv na rozpočtovou politiku města je více než prokazatelný. K naplnění cíle bakalářské práce byla uplatněna standardní metoda zkoumání. Jedná se o obsahovou analýzu, která vychází z odborné literatury a legislativy České republiky, využívá internetové stránky města a aktuální materiály města, které jsou ze zákona zveřejňovány. V praktické části práce využívá informační zdroje serveru Ministerstva financí České republiky ARIS, který podrobně seznamuje se skutečnými rozpočty obcí v ČR.

Práce je tematicky členěna do dvou hlavních částí. První, teoretická část, je teoretickým úvodem do pravidel hospodaření obcí. Tato část se věnuje popisu a legislativnímu rámci územní samosprávy a charakterizuje obec jakožto pojem dle zákona o obcích. Následně se práce podrobně věnuje výkladu působnosti obcí, druhem obcí, orgánům obcí i jejich volené a nevolené struktuře. Dále je práce zaměřena na samotné finanční hospodaření obce. Osvětluje oblast rozpočtů obcí. Zabývá se pravidly pro sestavování rozpočtů, rozpočtovým výhledem a nakonec i rozpočtovým procesem. Definuje rozpočtovou skladbu jak obecně, tak na konkrétním příkladu hospodaření statutárního města Olomouce, a podrobněji seznamuje s rozpočtovými příjmy a rozpočtovými výdaji obce.

Druhá, analytická část, je rozdělena do dvou základních kapitol. První kapitola analytické části práce nejprve podrobně přibližuje statutární město Olomouc, jehož hospodaření v letech 2005 - 2009 je v práci analyzováno. Zmíněna je historie města, současnost, organizační struktura města a organizace, přímo nebo nepřímo zřizované městem. Dále se práce věnuje přímo samotnému hospodaření města Olomouce. Druhá kapitola analytické části práce se zaměřuje na hospodaření města dle skutečných výsledků hospodaření v uvedeném období let 2005 - 2009. V grafech a podrobných tabulkách popisuje podíl jednotlivých konkrétních příjmů a výdajů na celkových příjmech a výdajích města, vyrovnanost rozpočtu a dodržení nebo nedodržení této zásady v hospodaření města v jednotlivých sledovaných letech. Srovnává hospodaření i z hlediska druhového třídění rozpočtové skladby. V této části práce se zaměřuje především na oblast daňových příjmů města, jakožto nejvýznamnější položky příjmů, a dále pak na ostatní příjmy a výdaje města ve sledovaném období. V samotném závěru pak stručně popisuje rozpočet na rok 2010.

## 2. PRAVIDLA HOSPODAŘENÍ OBCÍ

V ČR má samospráva bohatou historii. Územní samospráva vznikala přirozeně jako důsledek přirozeného osídlení. Takto vznikaly obce a města s větším či menším počtem obyvatel, kteří sídlí na témže místě. Územní samospráva vznikala i uměle, rozhodnutím, v minulosti však zpravidla dohodou mezi panovníkem a městy, jako vyšší stupeň územní samosprávy, který zahrnuje více měst a obcí v dané oblasti.

K posílení samosprávy docházelo ve 20. století. Se vznikem ČSR v roce 1918 se převzala struktura územní samosprávy z Rakousko-Uherska. Územní samospráva se v nezávislé ČSR budovala na principu nezávislosti na orgánech státní správy.

Postupnými zákonnými úpravami došlo ke sjednocení typů územní samosprávy do tří stupňů:

- obec nebo město,
- okres,
- země jako vyšší stupně územní samosprávy.

K významné změně v historii územní samosprávy v ČSR došlo v letech 1945 - 1948. V roce 1945 byly obce a okresy jako články územní samosprávy nahrazeny místními, okresními a krajskými národními výbory. V roce 1949 bylo zrušeno zemské zřízení a následně fakticky zrušeno samosprávné postavení národních výborů znárodněním jejich majetku. Národní výbory se staly orgány státní správy a moci. K obnově samosprávy u nás došlo až v roce 1990 přijetím zákona o obcích, o obecním zřízení a potvrzením práva územní samosprávy v Ústavě ČR. V roce 1997 byl schválen zákon o vytvoření 14 krajů jako vyšších stupňů územní samosprávy v ČR, které začaly fungovat v roce 2000. Obnovení územní samosprávy je v duchu českých tradic i tendencí ve vyspělých zemích. Důsledkem obnovení obecního zřízení je postavení obce jako základního článku územní samosprávy a samostatného právního a ekonomického subjektu.<sup>1</sup> Také kraje patří mezi územní samosprávné celky, avšak vyšší územní samosprávné celky. Vzhledem k zaměření práce se vyššími územními samosprávnými celky nebude práce dále zabývat.

Peková a Pilný<sup>2</sup> definují územní samosprávu jako spravování určitého území menšího, než je stát, na základě zákonem stanovené působnosti a ekonomických

---

<sup>1</sup> PEKOVÁ, J., PILNÝ, J. Veřejná správa a finance. 1.vyd. Praha: Codex Bohemia, 1998. 302 s. ISBN 80-85963-85-X, s.50-51



podmínek. Samosprávou tedy rozumíme samostatné obstarávání svých záležitostí v mezích práva. Znamená to, že tyto záležitosti spravuje někdo jiný než stát. Stát uznává schopnost územní samosprávy spravovat na svém území věci veřejné a předává jí část veřejné správy jako nestátnímu subjektu - obci nebo regionu (v ČR kraji).

Obec je podle zákona o obcích 128/2000 Sb. základním územním samosprávným společenstvím občanů, tvořící územní celek, který je vymezen hranicí území obce. Je veřejnoprávní korporací s vlastním majetkem. Obec vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplýjící. Obec pečuje o všestranný rozvoj svého území, o potřeby svých občanů a chrání též veřejný zájem<sup>3</sup> vyjádřený v zákonech a jiných právních předpisech.

Postavení obce ve veřejné správě je stále významnější, což je výsledkem dlouhodobě probíhající decentralizace<sup>4</sup> kompetencí a odpovědnosti za zabezpečování veřejných statků pro obyvatelstvo ze státu na územní samosprávu. Právo na místní samosprávu obcí je zakotveno v Evropské chartě místní samosprávy (dále jen Charta) přijaté většinou evropských států v r. 1985.

Česká republika se svým podpisem přihlásila k respektování tohoto dokumentu, je jím vázána. Stalo se tak k datu 1. září 1999, po schválení Charty Parlamentem ČR, ratifikování Prezidentem ČR a publikováním pod č. 181/1999 Sb.

Přistoupení k Chartě především znamená, že legislativa ČR v oblasti místní samosprávy pokrývá v Chartě stanovené povinné požadavky na právní úpravu v dané oblasti (zejména Ústavou České republiky, zákonem o obcích, o krajích, o hlavním městě Praze, finančními předpisy z oblasti rozpočtu, majetku, daní a dalšími). Současně však přistoupení k Chartě představuje závazek, že ani budoucí legislativní kroky nebudou s principy Charty v rozporu. Toho by si měli být plně vědomi tvůrci (a schvalovatelé) celého souboru nových zákonů nebo novelizací, souvisejících s reformou veřejné správy.<sup>5</sup>

---

<sup>2</sup> PEKOVÁ, J., PILNÝ, J. Veřejná správa a finance. 1.vyd. Praha: Codex Bohemia, 1998. 302 s. ISBN 80-85963-85-X, s.48

<sup>3</sup> Veřejný zájem je koncept uplatňovaný především ve veřejné politice, veřejné ekonomice, etice a právu odkazující k všeobecnému dobru a společenskému blahobytu, např. sociální spravedlnost, zdraví obyvatelstva, bezpečnost

<sup>4</sup> Decentralizace je společenský stav, kdy je z nejvyšších společenských složek systému na nižší složky téhož systému přeneseno množství pravomocí a s tím souvisejících odpovědností

<sup>5</sup> BRÚNA, M. Veřejná správa (se zaměřením na obce a kraje). 2.vyd. Praha: Institut pro místní správu, 2006. 88s. ISBN 80-86976-09-2, s.16

## 2.1. Působnost obcí

Obec plní funkce vymezené zákonem o obcích 128/2000 Sb. podle působnosti obcí:

- samostatná působnost - právo spravovat věci veřejné, které se obcí přímo týkají a spadají do pravomocí určených zákonem, patří sem takové záležitosti, které celek vykonává vlastním jménem a na vlastní odpovědnost, např. volba orgánů obce, sestavování rozpočtu, hospodaření s vlastním majetkem, volba a stanovení místních poplatků, jde především o uspokojení potřeby bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělávání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku,
- přenesená působnost - je výkonem státní správy prováděné jinými subjekty, než státem, na základě přenesení jeho moci, územními samosprávnými celky, které mohou na přenesenou působnost pohlížet jako na nevlastní záležitosti, které pro ně mají povahu povinnosti,
  - přenesenou působnost vykonávají obce v základním rozsahu (např. konání voleb), obce s působností matričního úřadu, obce s působností stavebního úřadu, obce s pověřeným obecním úřadem a obce s rozšířenou působností.

## 2.2. Druhy obcí

Podle zákona o obcích 128/2000 Sb. se rozlišují tyto základní druhy obcí:

- obce, které nejsou městy,
- města - obce, které mají alespoň 3000 obyvatel, pokud tak stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády, toto velikostní pravidlo není plně dodrženo, protože některá vzniklá města mají počet obyvatel nižší než 3000,
- statutární města - města se zvláštním postavením, jejich území se může členit na městské obvody či městské části s vlastními orgány samosprávy, územně členěná statutární města uspořádají své vnitřní poměry ve věcech správy měst obecně závaznou vyhláškou (statutem),
- městys - od r. 2006 mohou obce užívat toto označení, obec je městysem, pokud tak na návrh obce stanoví předseda Poslanecké sněmovny

- po vyjádření vlády, pojem městys je používán v alternativě k pojmu obec,
- hlavní město Praha - mezi obcemi v České republice má specifické postavení, pro Prahu platí i samostatný zákon (na úrovni zákona o obcích), pravidla hospodaření Prahy se neliší od jiných obcí, ale lze se setkat se speciálními finančními vztahy.

## **2.3. Orgány obce**

Orgány obce tvoří zastupitelstvo obce, rada obce, starosta obce a jeho zástupci, obecní úřad a zvláštní orgány obce (výbory a komise)

### **2.3.1. Zastupitelstvo a rada obce**

Zastupitelstvo obce je základním samosprávným orgánem obce. Zastupitelstvo je tvořeno z členů zastupitelstva obce, jejich počet si samo zastupitelstvo stanoví v zákonem určeném rozmezí. Počet členů zastupitelstva obce se pohybuje v závislosti na počtu obyvatel a velikosti územního obvodu obce od 5 do 55. Počet členů zastupitelstva obce, který má být zvolen, se oznámí na úřední desce obecního úřadu nejpozději do 2 dnů po jeho stanovení. Kromě toho může být počet členů zastupitelstva obce uveřejněn způsobem v místě obvyklým.

Zastupitelstvo obce má zákonem vymezeny rozhodovací pravomoci v samostatné působnosti, mezi něž patří:

- schvalování rozvoje obce,
- schvalování územního plánu,
- schvalování rozpočtu a závěrečného účtu obce,
- zřizování a rušení příspěvkových organizací,
- zakládání a rušení dalších právnických osob,
- vydávání obecně závazných vyhlášek,
- stanovení počtu členů rady a volí ze svých řad tyto členy a starostu,
- zřizuje a ruší obecní policii,
- rozhoduje o nemovitém majetku (nákup, prodej, zastavení),

- rozhoduje o poskytování darů a dotací,
- rozhoduje o přijetí úvěru,
- zřizuje a ruší výbory.

Rada obce je výkonným orgánem obce. V samostatné působnosti podléhá zastupitelstvu obce, v rámci přenesené působnosti obce rozhoduje jen, stanoví-li tak zákon. Jednání rady obce jsou neveřejná. Usnesení rady obce je schváleno tehdy, hlasuje-li pro usnesení nadpoloviční většina všech jejích členů.

Počet členů rady obce je vždy lichý, v současné době nesmí přesahovat jednu třetinu počtu členů zastupitelstva obce, přičemž tento počet může být 5 až 11 členů. Rada obce se nevolí tehdy, má-li zastupitelstvo obce méně než 15 členů. V čele rady obce je starosta obce a jeho zástupci - místostarostové a další členové, ve velkých městech primátor, náměstci primátora a ostatní členové.

Pravomoci rady obce:

- připravuje materiály pro jednání zastupitelstva obce,
- zabezpečuje plnění usnesení zastupitelstva obce,
- zabezpečuje hospodaření obce, provádí rozpočtová opatření podle usnesení zastupitelstva obce,
- rozhoduje o uzavírání nájemních smluv a smluv o výpůjčce,
- plní funkce zakladatele nebo zřizovatele (řídí organizační složky a další organizace, které obec zřídila např. pro zabezpečení veřejných statků),
- rozhoduje o záležitostech obce jako jediného společníka obchodní společnosti,
- ukládá pokuty v samostatné působnosti,
- vydává nařízení obce v přenesené působnosti na základě zákonného zmocnění,
- zřizuje potřebné výkonné orgány obecního úřadu - odbory a oddělení s jejich placenými zaměstnanci.

### 2.3.2. Starosta obce a jeho zástupci

Starosta je představitelem obce, zastupuje obec navenek. Za výkon své funkce je zodpovědný zastupitelstvu obce, z jehož řad je volen. V případě, že není v obci zřízena funkce tajemníka, řídí a kontroluje všechny pracovníky obecního úřadu a plní funkci statutárního orgánu zaměstnavatele. Setrvává ve své funkci až do zvolení nového starosty.

Další pravomoci starosty:

- svolává zastupitelstvo obce,
- připravuje, svolává a řídí schůze rady obce, podepisuje její usnesení společně s dalším pověřeným členem rady,
- odpovídá za jednání a provedení auditu hospodaření obce,
- jmenuje a odvolává tajemníka obecního úřadu se souhlasem ředitele krajského úřadu,
- není - li funkce tajemníka zřízena, plní jeho funkce starosta.

Místostarosta (ve městech náměstek primátora) zastupuje starostu v jeho nepřítomnosti nebo v době, kdy nevykonává funkci.

Tajemník je pracovník v zaměstnaneckém poměru. Tato funkce se vždy zřizuje u pověřených obecních úřadů a v obcích s rozšířenou působností. I v ostatních obcích však může být tato funkce zřízena dobrovolně rozhodnutím starosty obce.

Tajemník je odpovědný:

- za zajištění výkonu přenesené působnosti s výjimkou věcí svěřených radě obce či dalšímu orgánu,
- za plnění úkolů podle pokynů starosty vyplývajících z usnesení zastupitelstva obce a usnesení rady obce,
- za stanovení platů zaměstnanců obce,
- za plnění úkolů zaměstnavatele podle zvláštních předpisů, uzavírání a ukončení pracovního poměru se zaměstnanci obce zařazenými v obecním úřadu,

- za vydávání vybraných vnitřních řádů (např. pracovní, spisový, skartační),
- zúčastňuje se zasedání zastupitelstva obce a schůzí rady obce s hlasem poradním.

Starosta, místostarosta, tajemník a zaměstnanci tvoří obecní úřad.

### 2.3.3. Obecní úřad

Obecní úřad vykonává administrativně organizační činnosti související se samosprávnou i přenesenou působností obce, resp. jejích orgánů. Větší rozsah přenesené působnosti zajišťuje pověřený obecní úřad a obecní úřad obce s rozšířenou působností. Funkci obecního úřadu plní ve městech městský úřad, magistrát, úřady městských obvodů a městských částí. Obecní úřad řídí starosta.

Úkoly obecního úřadu:

- plní úkoly zastupitelstva obce a rady obce a pomáhá výborům a komisím v jejich činnosti v oblasti samostatné působnosti,
- vykonává přenesenou působnost v mezích zákona o obcích, kromě té činnosti, která je svěřená do působnosti příslušné komise obecního úřadu nebo zvláštního orgánu.

Obecní úřad dále tvoří zaměstnanci ve výkonných orgánech. Výkonnými orgány jsou odbory. Počet odborů a náplň jejich činnosti závisí na velikosti obce, rozsahu samostatné působnosti (samosprávní) a rozsahu přenesené působnosti (výkonu státní správy). Čím je obec větší, tím je organizační struktura složitější, a naopak.

Struktura a názvy odborů nejsou předepsány. Agenda může být rovněž spojena, proto i název odborů se různí. Jestliže má být řízení obce efektivní, měly by spolu odbory spolupracovat.

Nejčastěji se vytvářejí jako výkonné orgány tyto odbory:

- odbor rozpočtu, popř. ekonomický odbor,
- odbor územního plánování a rozvoje obce,
- odbor rozvoje služeb,
- odbor podnikání, popř. živnostenský odbor,

- odbor organizace a řízení,
- odbor personální,
- odbor pro styk s veřejností,
- odbor sociální.

#### **2.3.4. Výbory a komise obce**

Mezi poradní a kontrolní orgány obce můžeme zařadit výbory a komise. Výbory jsou iniciativními a kontrolními orgány zastupitelstva obce.

Vždy musí být zřízen:

- finanční výbor, který kontroluje hospodaření s majetkem obce, včetně finančních prostředků v rámci hospodaření obce, a plní další úkoly, kterými ho pověřil zastupitelstvo obce,
- kontrolní výbor, který kontroluje plnění usnesení zastupitelstva obce a rady obce a dodržování právních předpisů,
  - výbory musí být nejméně tříčlenné, jejich členy nemohou být starosta, místostarostové, tajemník ani jiní členové, kteří se zabývají hospodařením obce,
- výbor pro národnostní menšiny, jestliže se v územním obvodu obce podle posledního sčítání lidu hlásí k jiné národnosti než české alespoň 10% občanů.

Komise jsou iniciativními a poradními orgány rady obce. Mohou předkládat návrhy, náměty (v rámci samostatné působnosti obce).

Dále jsou výkonnými orgány v přenesené působnosti obce na svěřeném úseku činnosti, na tomto úseku jsou odpovědní starostovi.

#### **2.4. Finanční hospodaření obce**

Problematiku tvorby, postavení, obsahu a funkce rozpočtů územních samosprávných celků upravuje Zákon č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. Stanovuje pravidla hospodaření

s finančními prostředky územních samosprávných celků. Upravuje také zřizování nebo zakládání právnických osob územních samosprávných celků. Finanční hospodaření obce se řídí rozpočtem obce a rozpočtovým výhledem.

### 2.4.1. Rozpočet obce

Územní rozpočet je vytvářen, rozdělován a používán, stejně jako ostatní veřejné rozpočty v rozpočtové soustavě, s využitím nenávratného, neekvivalentního a nedobrovolného způsobu financování, který je typický pro všechny veřejné rozpočty.

Každá obec musí každoročně sestavovat svůj rozpočet, podle kterého hospodaří. Rozpočet představuje bilanci příjmů, výdajů a ostatních peněžních operací včetně tvorby a použití peněžních fondů, pokud neprobíhají mimo rozpočet obce v daném roce. Rozpočtový rok je rokem kalendářním. Při zpracování rozpočtu se vychází z rozpočtového výhledu.

Podle Provazníkové<sup>6</sup> lze hospodaření charakterizovat tímto vztahem:

$$F_1 + P - V = F_2$$

kde  $F_1$  stav peněžních prostředků v rozpočtu na počátku rozpočtového období

$P$  příjmy

$V$  výdaje

$F_2$  stav peněžních prostředků v rozpočtu na konci rozpočtového období.

Je-li  $F_2$  větší než  $F_1$ , vytváří se finanční rezerva pro hospodaření v dalším rozpočtovém roce. Je-li  $F_1$  větší než  $F_2$ , je nutné použít rezervy z minulých období nebo jiných zdrojů na vyrovnaní rozpočtové bilance. Řadu příjmů z vyšších úrovní rozpočtů (sdílené daňové příjmy, dotace) získá obec na svůj účet až na začátku dalšího rozpočtového období.

---

<sup>6</sup> PROVAZNÍKOVÁ, R.: *Financování měst, obcí a regionů*. 1.vyd. Praha: GRADA Publishing, 2007. 280s. ISBN 978-80-247-2097-5, s.53-55



Rozpočet se sestavuje zpravidla jako **vyrovnaný (příjmy = výdaje)**. Může být schválen jako **přebytkový (příjmy > výdaje)**, jestliže některé příjmy daného roku jsou určeny k využití v následujících letech. Rozpočet může být **schodkový (příjmy < výdaje)** jen v případě, že schodek je možné uhradit finančními prostředky z minulých let nebo smluvně zabezpečenou půjčkou, úvěrem, návratnou finanční výpomocí nebo výnosem z prodeje vlastních dluhopisů. Do rozpočtu nemohou být zařazeny nepřiznané dotace nebo pouze uvažovaná půjčka (úvěr), která není smluvně zajištěna. Hodnocení vyrovnanosti rozpočtu se posuzuje pouze z hlediska příjmů a výdajů příslušného roku. Do posuzování vyrovnanosti se nezahrnují přijaté prostředky např. z úvěru, ale ani vlastní prostředky, ušetřené z předcházejících let.

Struktura rozpočtu by měla vycházet z rozpočtové skladby, přičemž ale není stanoveno, jak podrobný by měl být rozpočet při schvalování zastupitelstvem obce. V podobě, jak zastupitelstvo obce schválí rozpočet, stávají se ukazatele rozpočtu závaznými ukazateli pro hospodaření obce. Při zpracování rozpočtu se vychází z rozpočtového výhledu.

## 2.4.2. Rozpočtový výhled

Vedle ročního rozpočtu mají obce povinnost sestavovat rozpočtový výhled na dobu 2 až 5 let následujících po roce, na který se sestavuje rozpočet. Rozpočtový výhled je pomocným nástrojem pro střednědobé finanční plánování a sestavuje se na základě uzavřených smluvních vztahů a přijatých závazků. Povinnost sestavování na období 2 až 5 let však neznamena, že po celou dobu by byl tento výhled neměnným plánem hospodaření. Tak jako se v průběhu každého roku hospodaření provádějí rozpočtová opatření, tak se mění i parametry hospodaření v rozpočtovém výhledu. Rozpočtový výhled je jedním z východisek pro sestavení ročního rozpočtu obce. Rozpočtový výhled by měl odrážet měnící se podmínky hospodaření obce a měl by být každoročně v souvislosti se schvalováním ročního rozpočtu aktualizován.

Aby byl rozpočtový výhled co nejpresnější, je vhodné postupovat podle následujících kroků: <sup>7</sup>

---

<sup>7</sup> PROVAZNÍKOVÁ, R.: Financování měst, obcí a regionů. 1.vyd. Praha: GRADA Publishing, 2007. 280s. ISBN 978-80-247-2097-5, s.68.

- 1) zpracování analýzy hospodaření územního samosprávného celku za uplynulé minimálně dva až tři roky,
- 2) rozdělení analyzovaných dat na běžné a kapitálové příjmy a výdaje, běžné položky pak členit na pravidelně se opakující a nahodilé,
- 3) přiřazení hodnot do rozpočtového výhledu na základě střednědobého výhledu státu,
- 4) z analýzy běžných příjmů a výdajů lze vysledovat určité závislosti, na jejichž základě lze jednotlivým položkám přiřadit dle vývoje koeficienty pro další léta.

Uvedené kroky slouží k vytvoření běžného rozpočtového výhledu. Dále je nutné začlenit do rozpočtového výhledu kapitálové a nahodilé položky. Jde o odhad plnění nahodilých položek v budoucnosti (např. splátky půjčených prostředků od obyvatel, přijaté dary, programové vybavení, neinvestiční půjčky obyvatelstvu, atd.). Pokud má územní samosprávný celek zpracovaný plán investic na základě územního plánu nebo programu rozvoje, mohou být tyto představy do dokumentu rovněž začleněny a v neposlední řadě nesmí být opomenuto zahrnutí dluhové služby podle úvěrových smluv.<sup>8</sup>

### **2.4.3. Rozpočtový proces**

Rozpočtový proces popisuje postup, který zahrnuje činnost orgánů územně samosprávných celků spojenou se sestavením návrhu rozpočtu, schválením rozpočtu, plněním a kontrolou rozpočtu. Rozpočtový proces je delší než rozpočtové období. Rozpočtové období tvoří jeden kalendářní rok. Rozpočtový proces, aby se rozpočet mohl připravit, musí začít před zahájením rozpočtového období a končí po jeho skončení. Proto je nezbytná odpovědná příprava během celého roku.

Rozpočtový proces se řídí několika hlavními zásadami, které je vhodné dodržovat. Nejčastěji se setkáváme s těmito hlavními zásadami:<sup>9</sup>

---

<sup>8</sup> PROVAZNÍKOVÁ, R.: Financování měst, obcí a regionů. 1.vyd. Praha: GRADA Publishing, 2007. 280s. ISBN 978-80-247-2097-5, s.68.

<sup>9</sup> TOMÁNEK, P. Hospodaření krajů a obcí. 1. vyd. Ostrava: Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava, 2009. 91s.

- **zásada každoročního sestavování a schvalování rozpočtu**, která vyjadřuje, že rozpočet je schvalován na jeden kalendářní rok, neboť podmínky se mění a nelze použít jeden rozpočet vícekrát,
- **zásada reálnosti a pravdivosti rozpočtu**, která spočívá v kvalitním postižení jednotlivých záměrů, potřeb, zdrojů, aby bylo zamezeno zkreslování údajů v rozpočtu a rozsáhlých rozpočtových přesunů,
- **zásada úplnosti a jednotnosti rozpočtu**, úplnost rozpočtu vyjadřuje, že do rozpočtu by měly být zařazeny všechny potřeby a záměry, aby nemuselo docházet ke změnám rozpočtu a aby se plnění co nejvíce přiblížilo rozpočtu, jednotnost rozpočtu je představována jeho zpracováním podle struktury uplatněné v rozpočtové skladbě,
- **zásada dlouhodobé vyrovnanosti rozpočtu**, která původně představovala požadavek, aby byl rozpočet sestaven jako vyrovnaný ale s postupným vývojem tato zásada připouští krátkodobou nevyrovnanost rozpočtu a klade důraz na vyrovnanost rozpočtu v dlouhodobém časovém horizontu,
- **zásada publicity rozpočtu**, která je spojena s povinností publikovat schválený rozpočet zejména formou vyvěšení na úřední desce, popřípadě i na internetových stránkách obce.

**Sestavení návrhu rozpočtu** patří k nejdůležitějším fázím rozpočtového procesu. Návrh rozpočtu obce sestavuje příslušný výkonný orgán obce, finanční odbor. Je to jedna z nejobtížnějších etap, mají-li být příjmy i výdaje rozpočtu obce reálné, splnitelné. Příprava a návrh rozpočtu nejsou striktně upraveny pravidly. Vychází se z místních zvyklostí územního samosprávného celku a obvykle záleží také na velikosti obce. Návrh rozpočtu se obvykle sestavuje na základě rozpočtu předcházejícího roku a zohledňují se změny, nové potřeby inflace. Návrh rozpočtu sestavuje obvykle ekonomický odbor obce za součinnosti s dalšími odbory. Přesná podoba, v níž má být rozpočet sestaven a předložen ke schválení není stanovena, měla by však vycházet ze struktury dané rozpočtovou skladbou. Podoba, v jaké je návrh rozpočtu schválen představuje závazné ukazatele rozpočtu. Návrh rozpočtu je nejprve projednáván výkonnými orgány obce, kterými jsou rada obce, popř. finanční výbor obce. Po projednání a vznesení případných připomínek či požadavků

doporučí rada zastupitelstvu návrh rozpočtu ke schválení. Projednání se může několikrát opakovat vzhledem k vzneseným připomínkám orgánů, které se na rozpočtu podílejí. Po úpravě je návrh rozpočtu zveřejněn v souladu se zákonem<sup>10</sup> na úřední desce dané obce a to po dobu 15 dnů. Obce k tomuto účelu využívají i své webové stránky. V této lhůtě se mohou občané obce vyjádřit svými námitky a připomínkami a to písemnou podobou. Po sejmutí návrhu rozpočtu z úřední desky dojde k projednání návrhu zastupitelstvem obce, kde mohou opět občané obce během zasedání zastupitelstva obce vznášet připomínky a návrhy.

**Schvalování rozpočtu** je výhradní pravomocí zastupitelstva obce. Zastupitelé schvalují ukazatele, které se po schválení rozepisují podle rozpočtové skladby. Návrh rozpočtu musí být schválen nadpoloviční většinou všech zastupitelů obce. Po schválení rozpočtu zastupitelstvem se rozpočet stává zákonem pro hospodaření obce v daném roce. Rozpočet by měl být stabilní a všestranně závazný. Nemůže však být nedotknutelný, a může být po schválení změněn za určitých podmínek, které jsou uvedeny v zákoně.<sup>11</sup> Rozpočet může být změněn z důvodu organizačních změn, změn právních předpisů, věcných změn. Změny rozpočtu se provádějí rozpočtovými opatřeními, které se evidují podle časové posloupnosti.

Rozpočtovým opatřením je:

- přesun rozpočtových prostředků, při němž se jednotlivé příjmy nebo výdaje navzájem ovlivňují, aniž by se změnil jejich celkový objem nebo schválený rozdíl celkových příjmů a výdajů,
- použití nových, rozpočtem nepředvídaných příjmů k úhradě nových, rozpočtem nezajištěných výdajů, čímž se zvýší celkový objem rozpočtu,
- vázání rozpočtových výdajů, jestliže je jejich krytí ohroženo neplněním rozpočtových příjmů, tímto opatřením se objem rozpočtu snižuje.

Rozpočtová opatření se uskutečňují povinně, jde-li o změny ve finančních vztazích k jinému rozpočtu, o změny závazných ukazatelů vůči jiným osobám, nebo jestliže hrozí nebezpečí vzniku rozpočtového schodku.

---

<sup>10</sup> Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

<sup>11</sup> Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

Není-li rozpočet obce schválen před 1. lednem příslušného rozpočtového roku, řídí se rozpočtové hospodaření obce do doby schválení rozpočtu **pravidly rozpočtového provizoria**. Rozpočtové provizorium musí schválit zastupitelstvo obce. Pro rozpočtové provizorium obcí nejsou stanovena obecná pravidla. Pravidla stanovuje zastupitelstvo obce tak, aby nebyl narušen chod hospodaření obecního úřadu a obce, popř. jiných organizací, které jsou na rozpočtu obce závislé (např. příspěvkové organizace obce). Bez rozpočtu a rozpočtového provizoria by obec neměla hospodařit, jinak hrozí sankce za porušení rozpočtové kázně.

**Kontrola plnění rozpočtu** obce je prováděna v průběhu celého rozpočtového roku a to v souladu se zákonem.<sup>12</sup> Průběžná kontrola plnění rozpočtu je prováděna jednak ze strany obce, jednak ze strany občanů prostřednictvím veřejných schůzí obecního zastupitelstva. Jedním z orgánů, který se výrazně podílí na kontrole rozpočtu obce je finanční výbor, který se schází podle potřeby, obvykle pravidelně v měsíčních intervalech a hodnotí vývoj hospodaření, dává náměty na změny apod. Obec je povinna pravidelně měsíčně předkládat Ministerstvu financí zprávy o svém hospodaření. K tomu je určen výkaz Fin 2 - 12M: Výkaz pro hodnocení plnění rozpočtů územních samosprávných celků, regionálních rad a dobrovolných svazků obcí (dále jen Výkaz). Tento výkaz je používán i pro vlastní kontrolu hospodaření obce.

**Následná kontrola plnění rozpočtu** obce se provádí v podobě závěrečného účtu obce.<sup>13</sup> V závěrečném účtu jsou obsaženy údaje o plnění rozpočtu příjmů a výdajů v plném členění podle rozpočtové skladby a o dalších finančních operacích, včetně tvorby a použití fondů v tak podrobném členění a obsahu, aby bylo možné zhodnotit finanční hospodaření obce. Součástí závěrečného účtu je vyúčtování finančních vztahů ke státnímu rozpočtu, rozpočtům krajů, obcí, státním fondům a jiným rozpočtům a k hospodaření dalších osob. Obec je povinna nechat si přezkoumat své hospodaření za uplynulý rok a to krajským úřadem nebo auditorem. Před projednáním závěrečného účtu obce, které provádí zastupitelstvo obce, je nutno závěrečný účet zveřejnit (stejně jako návrh rozpočtu) po dobu minimálně 15 dnů na úřední desce před projednáním v zastupitelstvu obce. Připomínky

---

<sup>12</sup> Zákon č. 320/2001 Sb. o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů

<sup>13</sup> § 17 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

k závěrečnému účtu mohou občané uplatnit buď písemně ve lhůtě stanovené při jeho zveřejnění, nebo ústně na zasedání zastupitelstva obce.

Projednání závěrečného účtu se uzavírá vyjádřením:

- souhlasu s celoročním hospodařením, a to bez výhrad, nebo
- souhlasu s výhradami, na základě nichž přijme obec opatření potřebná k nápravě zjištěných chyb a nedostatků, přitom vyvodí závěry vůči osobám, které svým jednáním způsobily obci škodu.

Závěrečný účet musí být projednán zastupitelstvem obce do 30.6 následujícího roku.

Obcím jsou poskytovány prostředky z jiných veřejných rozpočtů. Tyto prostředky mají stanoveny konkrétní účelové použití a dobu, kdy mohou být vynaloženy. Když obec neplní uvedené parametry, dochází k **porušení rozpočtové kázně**.<sup>14</sup> V tomto případě, při zjištění nedostatků, musí obec nesprávně použité prostředky vrátit poskytovateli a zaplatit penále ve výši jednoho promile z nesprávně použité částky za jeden den. Plnění stanovených podmínek lze kontrolovat až 10 let zpětně.

#### 2.4.4. Rozpočtová skladba

Pro členění finančních operací v územních rozpočtech je uplatňována rozpočtová skladba. Její podoba je dána vyhláškou Ministerstva financí ČR č. 323/2002 Sb. v aktuálním znění. Rozpočtová skladba je jednotná soustava, která se uplatňuje v rámci všech veřejných rozpočtů. Důvodem je především požadavek na jednotné statistické informace, tj. poptávka po srovnatelných údajích. Důležitá je potřeba předložit stejnou informaci kterémukoliv občanovi ČR.<sup>15</sup>

Rozpočtová skladba závazně člení příjmy a výdaje veřejných rozpočtů. V ČR upravuje způsob třídění všech peněžních operací veřejných rozpočtů a účelových

---

<sup>14</sup> § 44 odst. 1 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů

<sup>15</sup> LORENC, J.; KAŠPÁRKOVÁ, J.: *Rozpočtová skladba 2006 pro územní samosprávné celky*. 1.vyd. Polešovice: M LORDY, 2005. s.7.

fondů státu, obcí, dobrovolných svazků obcí, rozpočtových organizací, krajů. To umožňuje přehledně zjistit potřebné analytické informace, zajistit jednotnost a přehlednost v celé rozpočtové soustavě. Umožňuje třídění příjmů a výdajů rozpočtu na příjmy a výdaje nenávratné povahy a návratné povahy. Tím lze přesněji analyzovat hospodaření a krytí schodku rozpočtu. Příjmy a výdaje třídí jako tzv. peněžní operace.<sup>16</sup>

Základní rovnici rozpočtové skladby lze vyjádřit vztahem:

$$\text{PŘÍJMY} - \text{VÝDAJE} = \text{FINANCOVÁNÍ}$$

Tento vztah je velmi důležitý nejen pro pochopení smyslu konstrukce rozpočtové skladby, ale i pro praktický život. Na tomto vztahu jsou postaveny finanční výkazy. Správnost, resp. dosažení tohoto vztahu, pak je základní kontrolou správnosti pro zpracovatele výkazu.

Rozpočtová skladba<sup>17</sup> třídí příjmy a výdaje z hlediska:

- odpovědnostního,
- odvětvového,
- konsolidačního,
- druhového.

**Odpovědnostní hledisko** třídí závazně příjmy a výdaje rozpočtu a to podle správců kapitol. U územních rozpočtů není odpovědnostní hledisko povinně uplatňováno. Územní samosprávné celky nemusí kapitoly používat, ale mohou si kapitoly i libovolně zvolit. Obvykle kapitoly u obcí reprezentují část rozpočtu, s kterou hospodaří např. určitý odbor obecního úřadu.

**Odvětvové hledisko** třídí příjmy a výdaje podle odvětví. Výdaje se z tohoto hlediska třídí všechny a z příjmů jen nedaňové a kapitálové příjmy obcí s výjimkou

---

<sup>16</sup> PEKOVÁ, J., PILNÝ, J. Veřejná správa a finance. 1.vyd. Praha: Codex Bohemia, 1998. 302 s. ISBN 80-85963-85-X, s.106

<sup>17</sup> KINŠT, Jan; PAROUBEK, Jiří. Rozpočtová skladba v roce 2010 a praktické příklady. 3. aktualizované vydání. ANAG, listopad 2009. 256s. ISBN 978-80-7263-556-6, s.54-55

příjmů ze splátek půjčených prostředků. Odvětvím se pro účely rozumí druh činnosti, z které příjmy plynou nebo na kterou se výdaje vynakládají.

Odvětvové hledisko používá třídění na 6 skupin:

1. skupina 1. Zemědělství, lesní hospodářství a rybářství,
2. skupina 2. Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství,
3. skupina 3. Služby pro obyvatelstvo,
4. skupina 4. Sociální věci a politika zaměstnanosti,
5. skupina 5. Bezpečnost státu a právní ochrana,
6. skupina 6. Všeobecná veřejná správa a služby.

Odvětvové hledisko třídění používá čtyřmístný kód. Nejpodrobnější třídící hledisko v rámci odvětvového třídění rozpočtové skladby je paragraf. Další úroveň odvětvového třídění představují pododdíly, oddíly a skupiny. Čtyřmístný kód taktéž stejně jako u druhového třídění zpřehledňuje celkové zařazení <sup>18</sup>.

**Konsolidační hledisko** je spojeno s tzv. konsolidací rozpočtů. Konsolidací rozpočtů se nemění jejich výsledná bilance, ale jejich objem se na příjmové straně a výdajové straně snižuje o stejnou částku, která je představována realizovanými vícenásobnými operacemi, vzniklými při evidenci hospodaření. Provedení konsolidace rozpočtů souvisí s otázkou existence vztahů mezi jednotlivými veřejnými rozpočty, např. když jeden rozpočet poskytne dotaci jinému rozpočtu. Při prostém součtu těchto dvou rozpočtů by se příslušná dotace objevila dvojnásobně ve výsledném součtu, a tedy tento součet by zkresloval skutečnost. Proto se provádí konsolidace, kdy se vylučují tyto dvoj či vícenásobně prováděné operace s týmiž prostředky v rámci soustavy veřejných rozpočtů. Tyto vylučované ukazatele se označují jako „záznamové jednotky“.

**Druhové hledisko** představuje základní třídění operací, zahrnující příjmy, výdaje a financování.

**Příjmy** představují veškeré nenávratně inkasované prostředky a nezahrnují ty přijaté finanční prostředky, kdy si rozpočet vypůjčuje peníze ke krytí svých výdajů. Příjmy jsou rozděleny do čtyř tříd (třídy 1, 2, 3 a 4 viz dále).

---

<sup>18</sup> Např. kód 3612 znamená: skupina 3 - Služby pro obyvatelstvo, oddíl 36 - Bydlení, komunální služby a územní rozvoj, pododdíl 361 - Rozvoj bydlení a bytové hospodářství, paragraf 3612 - Bytové hospodářství



**Výdaje** představují veškeré nenávratně poskytnuté prostředky a nezahrnují prostředky, kdy platby jsou charakteru splátek úvěrů. Výdaje jsou rozděleny do dvou tříd (třídy 5 a 6 viz dále).

**Financování** zahrnuje operace, jako jsou výpůjčky peněžních prostředků, splátky jistin půjček.<sup>19</sup>

Druhové třídění používá těchto 7 tříd:

- třída 1. Daňové příjmy,
- třída 2. Nedaňové příjmy,
- třída 3. Kapitálové příjmy,
- třída 4. Přijaté transfery (dotace),
- třída 5. Běžné výdaje,
- třída 6. Kapitálové výdaje,
- třída 8. Financování.

*Poznámka: Třída 7 se nepoužívá.*

Druhové hledisko třídění používá celkově čtyřmístný kód. Nejpodrobnější třídící hledisko v rámci druhového třídění rozpočtové skladby je položka. Další úrovně druhového třídění představují podseskupení položek, seskupení položek a třída. Čtyřmístný kód zpřehledňuje celkové zařazení<sup>20</sup>.

**Třída 1. Daňové příjmy** tvoří rozhodující zdroje hospodaření obcí. Daňové příjmy zahrnují příjmy z daní a příjmy z poplatků. Rozhodujícím kritériem pro rozdělování daňových příjmů obcím je velikost obce a skutečný počet obyvatel obce. Jednotlivým velikostním kategoriím obcí jsou přiřazeny koeficienty, které představují podíly obcí příslušné velikosti na sdílení daní.

Daňové příjmy jsou rozděleny typově na:

- daně svěřené, kdy státem stanovená daň je svým výnosem plně určena do rozpočtu příslušné obce (např. daň z nemovitostí),
- daně sdílené, kdy státem stanovená daň je určitým podílem rozdělena mezi rozpočet obce, kraje a státní rozpočet (např. daň z přidané hodnoty).

Obcím v ČR jsou od roku 2008 poskytovány výnosy z daní celkem 9 toky:

---

<sup>19</sup> TOMÁNEK, P. Hospodaření krajů a obcí. 1. vyd. Ostrava: Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava, 2009. 91s., s. 66

<sup>20</sup> Např. kód 1332 znamená: třída 1 - Daňové příjmy, seskupení položek 13 - Daně a poplatky z vybraných činností a služeb, podseskupení položek 133 - Poplatky a odvody v oblasti životního prostředí, položka 1332 - Poplatky za znečišťování ovzduší

- **daň z nemovitostí**, kdy celý výnos je svěřen obci, kde se příslušná nemovitost nachází, tato daň se skládá z daně z pozemků a z daně ze staveb, pouze u této daně má sama obec možnost zasáhnout do výše daně stanovením koeficientů (zvýšením o 1 stupeň nebo snížením až o 3 stupně),
- **daň z příjmů právnických osob, kdy právnickou osobou je obec** je daň, kterou platí obec jako právnická osoba z činností, které jsou zdaňovány, celý výnos této daně je určen do rozpočtu té obce, která ji platí (výnos této daně je zpět určen příslušné obci, takže tato obec svou daňovou povinnost pouze vykáže uvedením na straně výdajů zaplacením daně a na straně příjmů příjmem z této daně,
- **30 % výnosu daně z příjmů fyzických osob z podnikání** od podnikatelů (fyzických osob), kteří mají bydliště na území obce,
- **daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti** podle toho, kolik pracovních míst se nachází na území obce, všem obcím v ČR je rozdělováno určité procento celostátního výnosu této daně tak, že jednotlivá obec získává takový podíl, který odpovídá podílu počtu zaměstnaných v obci na celkovém počtu zaměstnaných ve státě,
- 21,4 % z 60 % celostátního výnosu **daně z příjmů fyzických osob z podnikání**,
- 21,4 % celostátního výnosu **daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti**,
- 21,4 % celostátního výnosu **daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou**,
- 21,4 % celostátního výnosu **daně z příjmů právnických osob**,
- 21,4 % celostátního výnosu **daně z přidané hodnoty**.

Posledních 5 druhů daní je rozděleno tak, že jednotlivá obec získává podíl z této daně podle podílu výměry jednotlivé obce na celkové výměře republiky, podle podílu počtu obyvatel jednotlivé obce na celkovém počtu obyvatel republiky a podle počtu obyvatel upraveného koeficientem.<sup>21</sup>

---

<sup>21</sup> Dle zákona č. 243/2000 Sb. o rozpočtovém určení daní

Příjmy z poplatků zahrnují místní poplatky, správní poplatky, poplatky spojené s životním prostředím.

**Místní poplatky** mají mezi poplatky, které vybírají obce specifické postavení. Místní poplatky (jejich druhy, základ zpoplatnění a maximální sazby) stanovil stát zákonem a obce se mohou rozhodnout, které z těchto poplatků uplatní na svém území. Celkem existuje 9 druhů místních poplatků.

Obce, které chtějí zavést místní poplatky tak musí učinit vyhláškou obce, kde se stanoví bližší pravidla pro výběr poplatků, zejména jejich druhy, sazby apod.

Mezi místní poplatky patří:

- **poplatek ze psů**, který platí držitel psa podle místa trvalého pobytu, výjimky mají osoby nevidomé, bezmocné, sazba poplatku činí až 1.500,- Kč za kalendářní rok a jednoho psa, u dalšího psa může být zvýšen až o 50%,
- **poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt** platí fyzické osoby, které přechodně a za úplatu pobývají v lázeňských místech a v místech soustředěného turistického ruchu za účelem léčení nebo rekreace, poplatek vybírá pro obec ten, kdo poskytuje ubytování, sazba poplatku činí až 15,- Kč na každý i započatý den pobytu,
- **poplatek za užívání veřejného prostranství**, vybírá se např. při provádění výkopových prací, umístění dočasných staveb pro prodej, umístění reklamních zařízení cirkusů apod., sazba poplatku činí až 10,- Kč za každý metr čtvereční užívaného veřejného prostranství, u prodejních nebo reklamních zařízení, lunaparků apod. může být poplatek zvýšen až na desetinásobek,
- **poplatek ze vstupného**, vybírá se ze vstupného na kulturní, sportovní, prodejní apod. akce (snížené o DPH), poplatek platí osoby, které akci pořádají, sazba poplatku může být až 20 % z vybraného vstupného,
- **poplatek z ubytovací kapacity**, vybírá se v lázeňských místech nebo v místech soustředěného turistického ruchu z ubytovací kapacity v zařízeních sloužících přechodnému ubytování za úplatu, poplatek platí ubytovatel, sazba poplatku činí až 4,- Kč za každé využití lůžko a den,

- **poplatek za provozovaný hrací přístroj**, sazba poplatku činí od 1.000,- Kč do 5.000,- Kč za tři měsíce, obec není povinna poskytnout osvobození od poplatku
- **poplatek za povolení k vjezdu s motorovým vozidlem** do vybraných míst a částí měst, sazba poplatku činí až 20,- Kč za den,
- **poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů**, poplatek platí fyzická osoba podle trvalého pobytu, fyzická osoba, která má ve vlastnictví stavbu určenou nebo sloužící k rekreaci, ve které není nikdo trvale hlášen, sazbu poplatku tvoří částka až 250,- Kč za osobu a rok a částka stanovená na základě skutečných nákladů obce z předchozího roku za sběr odpadů a to až 250,- Kč na osobu a rok,
- **poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace**, poplatek platí vlastník stavebního pozemku zhodnoceného možností připojení na obci vybudovanou stavbu vodovodu nebo kanalizace, sazba nesmí přesáhnout rozdíl ceny stavebního pozemku bez možnosti napojení a s touto možností.

**Správní poplatky** vybírají obce při výkonu přenesené působnosti. Mezi správní poplatky patří poplatek za ověření podpisu nebo otisku razítka na listině, za vydání stavebního povolení ke stavbě rodinného domu, za vydání živnostenského oprávnění.

**Poplatky spojené s životním prostředím** jsou z větší části příjmem Státního fondu životního prostředí. Určitá část s vazbou na území konkrétní obce je příjmem rozpočtů obcí. Mezi poplatky spojené s životním prostředím patří poplatky za vypouštění odpadních vod do vod povrchových, poplatky za znečištění ovzduší (malé zdroje znečištění), poplatky za uložení odpadů (základní složka), poplatky za povolené vypouštění odpadních vod do vod povrchových, poplatky za povolené vypouštění odpadních vod do vod podzemních, odvod za odnětí půdy ze zemědělského a lesního půdního fondu (40 % odvodů je příjmem obce).<sup>22</sup>

---

<sup>22</sup> TOMÁNEK, P. Hospodaření krajů a obcí. 1. vyd. Ostrava: Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava, 2009. 91s., s. 22-32

**Třída 2. Nedaňové příjmy** vznikají z vlastní hospodářské činnosti obce. Nedaňové příjmy lze označit jako „uživatelské poplatky“. Slouží k částečné úhradě služeb, které obec poskytuje. Mohou zahrnovat platby za vodné, stočné, z užívání obecních bytů, apod. Nedaňové příjmy zahrnují zejména příjmy z pronájmů majetku, příjmy od organizací zřízených a založených obcí, dary a příspěvky. Mezi nedaňové příjmy patří také úhrada z dobývacího prostoru, na které se obec podílí se státem, který tuto úhradu vybírá z dobývání vyhrazených surovin a to podle tržní hodnoty vydobyté suroviny a podle plochy, kterou zabírá dobývání suroviny. Nedaňové příjmy tvoří v rozpočtech obcí v průměru 10 % celkových příjmů.

**Třída 3. Kapitálové příjmy** zahrnují příjmy obcí z prodeje dlouhodobého majetku (nemovitosti, akcie apod.). Tyto příjmy jsou určitou alternativou příjmů z pronájmů majetku. Obce mohou svůj majetek prodat a získat tak jednorázový příjem nebo ho mohou pronajímat a získávat tak příjmy dlouhodobě. Kapitálové příjmy obcí tvoří v průměru asi 5 % celkových příjmů obcí.

**Třída 4. Přijaté transfery (dotace)** jsou poskytovány z jiných veřejných rozpočtů. Dotace může obec získat ze státního rozpočtu, ze státních fondů, od krajů, z fondů Evropské unie. Dotace lze rozdělit na dotace nárokové a nenárokové. Nárokové dotace jsou dotace, které obce dostávají automaticky, pravidelně, aniž by o ně musely žádat, při splnění stanovených kritérií. Mezi nárokové dotace patří např. příspěvek na školství (na mateřské a základní školy), dotace na vybraná zdravotnická zařízení (na jesle), dotace na výkon státní správy, dotace na výkon zřizovatelských funkcí převedených z okresních úřadů obcím, dotace na volby. Nenárokové dotace jsou ostatní dotace a prostředky, které mohou obce získávat ze státního rozpočtu, z fondů, z rozpočtu kraje, z fondů EU. O nenárokové dotace si musí obec požádat na základě stanovených pravidel. Mezi nenárokové dotace patří např. dotace na program obnovy venkova, podporu českých divadel, podporu výstavby nájemních bytů a technické infrastruktury, podporu cestovního ruchu. Dotace v rozpočtech obcí tvoří v průměru asi 25 % celkových příjmů.<sup>23</sup>

**Třída 5. Běžné výdaje** zahrnují platy zaměstnanců obce, úroky, nákup energií, služeb, dary, dávky, transfery, dotace neziskovým organizacím, dotace jiným

---

<sup>23</sup> TOMÁNEK, P. Hospodaření krajů a obcí. 1. vyd. Ostrava: Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava, 2009. 91s., s. 34-39

rozpočtům, příspěvky příspěvkovým organizacím, převody do fondů, platby daní, transfery obyvatelstvu.

**Třída 6. Kapitálové výdaje** zahrnují investiční nákupy, nákupy akcií a majetkových podílů, investiční transfery obyvatelstvu, obcím, organizacím.

Hospodaření obce je tvořeno příjmy a výdaji obce, rozpočtem obce. Rozpočet je finančním plánem, který staví na jednu stranu příjmy a na druhou stranu výdaje. Příjmy jsou určujícím faktorem pro výši výdajů. Každá obec si může dovolit utratit jen tolik peněz, kolik jich má. Na druhé straně musí mít takovou úroveň příjmů, aby mohla zabezpečit některé nezastupitelné funkce, důležité nejen pro jejich místní obyvatele, ale i pro celou společnost. Z tohoto pohledu vyplývá, že celková úroveň příjmů se musí přizpůsobovat celkovým výdajům. Úkolem obce je udržet poměr vyrovnaný a její povinností je sestavovat finanční plán každoročně a dle pravidel, které určuje zákon. Ačkoliv rozpočet obce funguje autonomně, je přesto vázán na rozpočet státu a kraje, a to prostřednictvím transferů, příspěvků a návratných finančních výpomocí. Jedná se tedy o krátkodobý plán, který vychází především z rozpočtového výhledu a dalších strategických dokumentů obce. Základem každého rozpočtu je rozpočtová skladba, která udává jednotná pravidla pro jeho sestavení.

### **3. ANALÝZA HOSPODAŘENÍ STATUTÁRNÍHO MĚSTA V LETECH 2005 - 2009**

Z teoretické části práce je zřejmé, že hospodaření každé obce je velmi specifické. Proto je následující praktická část práce věnována konkrétnímu vybranému městu a analýze jeho rozpočtu.

#### **3.1. Charakteristika města Olomouc**

Statutární město Olomouc patří mezi nejvýznamnější centra v České republice. Díky své bohaté historii, starobylé univerzitě, kulturním a řemeslným tradicím, ale především centrální poloze v rámci Moravy byla vždy atraktivním místem pro turisty, obchodníky a podnikatele. Vnější dopravní napojení Olomouce je s ohledem na její vnitrozemskou polohu vynikající. Z ekonomického pohledu je město Olomouc možné charakterizovat jako průmyslové s rozvíjejícími se službami. Díky vhodné poloze, hospodářské tradici i kvalifikované pracovní síle má město výrazný potenciál růstu.<sup>24</sup> Město Olomouc má 100 373 obyvatel a katastrální výměru 10 334,60 ha.<sup>25</sup> Patří mezi základní územní samosprávné celky České republiky. Je to sdružení občanů, kteří si ze svého středu volí své zástupce, kteří je budou po čtyřleté volební období zastupovat při spravování městských záležitostí. Statutární město Olomouc je právnickou osobou a vystupuje tedy v právních vztazích svým jménem a na svou odpovědnost. Jako samostatná právnická osoba město Olomouc vzniklo dnem účinnosti Zákona č. 367/1990 Sb., o obcích, tedy dnem voleb do obecních zastupitelstev v roce 1990, tj. 24. listopadu 1990. Svoje záležitosti spravuje samostatně (jde tedy o samostatnou působnost z hlediska působnosti obcí) a při výkonu této činnosti se řídí pouze zákony a obecně závaznými právními předpisy vydanými k jejich provedení. Město však vykonává v zákonem vymezeném rozsahu také státní záležitosti - státní správu (v tomto případě jde tedy o přenesenou působnost z hlediska působnosti obcí) a při výkonu této působnosti se navíc řídí usneseními vlády a směrnicemi ústředních orgánů státní správy. Město má svůj

---

<sup>24</sup> [www.olomouc-tourism.cz](http://www.olomouc-tourism.cz)

<sup>25</sup> ARISweb, dostupné na <http://wwwinfo.mfcr.cz/cgi-bin/aris/iariusuc/charakteristika.pl?ico=299308>

majetek a finanční zdroje, a hospodaří s nimi samostatně podle podmínek stanovených zvláštním zákonem<sup>26</sup>. Hospodaří podle sestaveného rozpočtu a vyúčtování hospodaření provádí do tří měsíců po skončení kalendářního roku.

Návrh rozpočtu i vyúčtování hospodaření jsou zveřejňovány před projednáním v zastupitelstvu statutárního města Olomouce tak, aby se k němu mohli vyjádřit občané.

### **3.1.1. Struktura města Olomouc**

Město je spravováno zastupitelstvem města Olomouce, které je nejvyšším orgánem v samostatné působnosti, a jeho členové jsou voleni občany ve volbách do obecních zastupitelstev. Zastupitelstvo města Olomouce má celkem 45 členů a schází se zpravidla 1x za tři měsíce. Výkonným orgánem v samostatné působnosti je rada města Olomouce, jejíž členové jsou voleni zastupitelstvem. Rada města Olomouce má 11 členů a schází se zpravidla 1x za 14 dní.

Podle zákona o obcích má město Olomouc postavení statutárního města. Statutární město Olomouc zastupuje navenek primátor, který je volen zastupitelstvem města, popř. město zastupují ve stanoveném rozsahu náměstci primátora. Všechny tyto funkce jsou zastávány zástupci zvolenými občany. Dalším orgánem statutárního města je magistrát.

Magistrát města Olomouce je tvořen primátorem, jeho náměstkou, tajemníkem a zaměstnanci statutárního města zařazenými do magistrátu. Nadřízený všem zaměstnancům zařazených do magistrátu je tajemník, který plní funkci statutárního orgánu podle zvláštních zákonů (např. zákoníku práce) a je odpovědný za plnění úkolů magistrátu v samostatné i přenesené působnosti primátorovi. Magistrát se vnitřně člení na odbory a oddělení.<sup>27</sup>

---

<sup>26</sup> Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

<sup>27</sup> [www.olomouc.eu/phprs/view.php?cislocclanku=2002070101](http://www.olomouc.eu/phprs/view.php?cislocclanku=2002070101)



### **3.1.2. Organizace zřízené městem**

Město Olomouc má zřízeno několik organizací, které byly založeny především za účelem plnění svých úkolů, zejména k hospodářskému využívání majetku města a k zabezpečení veřejně prospěšných činností města. Mezi tyto organizace patří příspěvkové organizace, jako jsou mateřské a základní školy, Divadlo hudby Olomouc, Hřbitovy města Olomouce, Knihovna města Olomouce, Moravská filharmonie Olomouc, Správa lesů města Olomouce, ZOO Olomouc - Sv. Kopeček. Mezi akciové společnosti s městskou účastí patří Aquapark Olomouc, a.s., Dopravní podnik města Olomouce, Olterm & TD Olomouc a.s., SK Sigma Olomouc, a.s., Správa nemovitostí Olomouc, a.s., Technické služby města Olomouce, a.s., Vodohospodářská společnost a.s., Výstaviště Flora Olomouc, a.s., Moravská vodárenská, a.s.<sup>28</sup>

### **3.2. Hospodaření města<sup>29</sup>**

Mezi nástroje finančního řízení města patří rozpočtový výhled a rozpočet města. Statutární město Olomouc sestavuje střednědobý rozpočtový výhled na čtyři roky dopředu. Rozpočet města Olomouce je členěn v souladu s rozpočtovou skladbou.

#### **3.2.1. Celkové příjmy a výdaje**

Dle informací z Výkazu pro hodnocení plnění rozpočtů územních samosprávných celků a následném zpracování základních údajů zjistíme následující informace o celkových příjmech a výdajích města v letech 2005 - 2009.

---

<sup>28</sup> <http://www.olomouc.eu/phprs/view.php?cislocclanku=2002051604>

<sup>29</sup> Kapitola byla zpracována na základě údajů z Výkazů pro hodnocení plnění rozpočtů územních samosprávných celků a DSO, dostupných na <http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/aris/iarisusc/charakteristika.pl?ico=299308>

Tab. 3.1 Celkové příjmy a výdaje

Roky	Celkové příjmy	Konsolidace příjmů	Příjmy po konsolidaci	Celkové výdaje	Konsolidace výdajů	Výdaje po konsolidaci	Saldo příjmů a výdajů
	v tis. Kč	v tis. Kč	v tis. Kč	v tis. Kč	v tis. Kč	v tis. Kč	v tis. Kč
<b>2005</b>	6 873 290,12	4 450 501,41	<b>2 422 788,71</b>	6 833 130,99	4 450 501,39	<b>2 382 629,60</b>	<b>40 159,11</b>
<b>2006</b>	7 445 022,22	4 808 830,63	<b>2 636 191,59</b>	7 597 940,91	4 808 830,64	<b>2 789 110,27</b>	<b>-152 918,68</b>
<b>2007</b>	7 053 889,88	4 339 678,46	<b>2 714 211,42</b>	7 102 267,53	4 339 678,46	<b>2 762 589,07</b>	<b>-48 377,65</b>
<b>2008</b>	7 655 257,72	4 939 126,78	<b>2 716 130,94</b>	7 602 246,03	4 939 126,78	<b>2 663 119,25</b>	<b>53 011,69</b>
<b>2009</b>	6 563 223,52	4 537 311,84	<b>2 025 911,68</b>	7 077 522,71	4 537 311,85	<b>2 540 210,86</b>	<b>-514 299,18</b>

Pramen: ARISweb, zpracováno autorem

Město dosáhlo za rok 2005 celkových příjmů ve výši 2 422 788,71 tis. Kč, výdaje činily 2 382 629,60 tis. Kč. Z toho vyplývá, že saldo příjmů a výdajů po konsolidaci je ve výši 40 159,11 tis. Kč. Rozdíl mezi příjmy a výdaji je kladný, příjmy jsou vyšší než výdaje, jde tedy o přebytek hospodaření města. Za rok 2006 město dosáhlo celkových příjmů ve výši 2 636 191,59 tis. Kč, výdaje činily 2 789 110,27 tis. Kč. Saldo příjmů a výdajů po konsolidaci za rok 2006 je ve výši - 152 918,68 tis. Kč. Rozdíl mezi příjmy a výdaji je v tomto případě záporný, příjmy jsou nižší než výdaje, jde tedy o deficitní hospodaření města. Za rok 2007 činily celkové příjmy 2 714 211,42 tis. Kč a výdaje 2 762 589,07 tis. Kč. Saldo příjmů a výdajů za rok 2007 je ve výši - 48 377,65 tis. Kč, opět město hospodařilo s deficitním rozpočtem. V roce 2008 se městu podařilo hospodařit s přebytkovým rozpočtem. Saldo příjmů a výdajů bylo ve výši 53 011,69 tis. Kč, kdy celkové příjmy po konsolidaci činily 2 716 130,94 tis. Kč a výdaje 2 663 119,25 tis. Kč. Oproti tomu v roce 2009 město hospodařilo s deficitním rozpočtem ve výši - 514 299,18 tis. Kč.

### 3.2.2. Vyrovnanost a financování rozpočtu

Financování se liší jen z hlediska financování z tuzemska či zahraničí a z hlediska krátkodobosti nebo dlouhodobosti financování. Krátkodobé financování je se splatností do 1 roku včetně, dlouhodobé financování je se splatností nad 1 rok. Financování z tuzemska zahrnuje financování rezidentními bankami, domácnostmi, podniky, a jinými organizacemi, a jinými domácími rozpočty. Financování

ze zahraničí zahrnuje financování nerezidentními bankami, podniky a jinými organizacemi, mezinárodními institucemi, cizími vládami.<sup>30</sup>

Tab. 3.2 Financování, údaje po konsolidaci

Roky	Krátkodobé financování z tuzemska	Dlouhodobé financování z tuzemska	Dlouhodobé financování ze zahraničí	Ostatní	Celkem
	v tis. Kč	v tis. Kč	v tis. Kč	v tis. Kč	
	Krátkodobé prostředky na bank.účtech	Dlouhodobé přijaté půjčené prostředky	Dlouhodobé přijaté půjčené prostředky	Kurzové rozdíly	
2005	-124 750,66	84 900,54		-308,96	-40 159,08
2006	19 180,90	135 440,21		-1 702,48	152 918,63
2007	66 360,27	-18 694,78		712,17	48 377,66
2008	-5 512,32	-53 481,63		5 982,15	-53 011,80
2009	111 567,13	-71 457,90	474 999,91	-810,18	514 298,96

Pramen: ARISweb, zpracováno autorem

Město Olomouc hospodařilo v roce 2005 s přebytkovým rozpočtem ve výši 40 159,08 tis. Kč. Tímto přebytkem město zvýšilo své krátkodobé prostředky na bankovních účtech o částku 124 750,66 tis. Kč a zároveň snížilo dlouhodobé přijaté půjčené prostředky o částku 84 900,54 tis. Kč. Nerealizované kurzové rozdíly činily - 308,96 tis. Kč. V roce 2006 se město dostalo se svým hospodařením do deficitu ve výši - 152 918,63 tis. Kč a tento deficit financovalo z velké části dlouhodobými přijatými půjčenými prostředky ve výši 135 440,21 tis. Kč, dále pak krátkodobými prostředky z bankovního účtu ve výši 19 180,90 tis. Kč. Nerealizované kurzové rozdíly činily - 1 702,48 tis. Kč. V roce 2007 taktéž město hospodařilo s deficitním rozpočtem ve výši - 48 377,65 tis. Kč, tento deficit financovalo krátkodobými prostředky z bankovního účtu ve výši 66 360,27 tis. Kč, přitom ale vynaložilo další část svých prostředků na splátky dlouhodobých přijatých půjčených prostředků ve výši - 18 694,78 tis. Kč. Nerealizované kurzové rozdíly činily 712,17 tis. Kč. V roce 2008 město hospodařilo s přebytkovým rozpočtem ve výši 53 011,80 tis. Kč. K přebytku došlo pomocí zvýšení krátkodobých prostředků na bankovních účtech ve výši 5 512,32 tis. Kč a také pomocí dlouhodobých přijatých půjčených prostředků ve výši 53 481, 63 tis. Kč. Nerealizované kurzové rozdíly činily 5 982,15 tis. Kč. Jelikož v roce 2009 město opět hospodařilo s deficitním rozpočtem ve výši - 514 298,96 tis. Kč, tento deficit financovalo krátkodobými prostředky z bankovního

<sup>30</sup> KINŠT, Jan; PAROUBEK, Jiří. Rozpočtová skladba v roce 2010 a praktické příklady. 3. aktualizované vydání. ANAG, listopad 2009. 256s. ISBN 978-80-7263-556-6, s.137-139

úctu ve výši 111 567,13 tis. Kč, zároveň však vynaložilo část svých prostředků na splátky dlouhodobých přijatých půjčených prostředků ve výši 71 457,90 tis. Kč. Převážnou část deficitního rozpočtu město financovalo pomocí dlouhodobých přijatých půjčených prostředků ze zahraničí a to částkou 474 999,91 tis. Kč.

### 3.2.3. Podíl jednotlivých příjmů a výdajů na celkových příjmech a výdajích

Příjmovou část rozpočtu zahrnují daňové příjmy, nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery (dotace). Z níže uvedených grafů vyplývá, že nejvyšší podíl příjmů na celkových příjmech města tvoří daňové příjmy.

Tab. 3.3 Jednotlivé příjmy

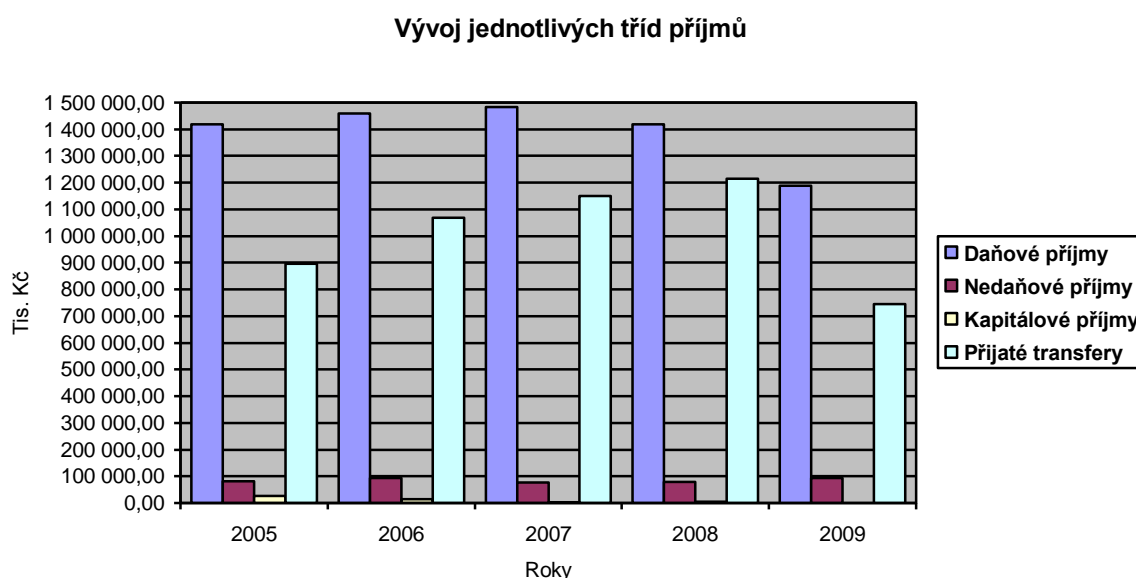
Roky		2005	2006	2007	2008	2009
<b>Daňové příjmy</b>	v tis. Kč	<b>1 419 201,52</b>	<b>1 459 956,35</b>	<b>1 484 406,45</b>	<b>1 419 116,09</b>	<b>1 188 615,44</b>
Podíl na celkových příjmech	v %	58,58	55,38	54,69	52,25	58,67
<b>Nedaňové příjmy</b>	v tis. Kč	<b>81 726,18</b>	<b>92 900,40</b>	<b>77 267,57</b>	<b>78 389,43</b>	<b>92 519,06</b>
Podíl na celkových příjmech	v %	3,37	3,52	2,85	2,89	4,57
<b>Kapitálové příjmy</b>	v tis. Kč	<b>25 279,07</b>	<b>15 277,99</b>	<b>1 911,93</b>	<b>4 274,52</b>	<b>257,26</b>
Podíl na celkových příjmech	v %	1,04	0,58	0,07	0,16	0,01
<b>Přijaté transfery</b>	v tis. Kč	<b>896 581,94</b>	<b>1 068 056,85</b>	<b>1 150 625,47</b>	<b>1 214 350,90</b>	<b>744 519,92</b>
Podíl na celkových příjmech	v %	37,01	40,52	42,39	44,71	36,75

Pramen: ARISweb, zpracováno autorem

Podíl daňových příjmů ve všech sledovaných letech přesáhl 50 % celkových příjmů. Další důležitou část z celkových příjmů tvoří přijaté transfery, které se v roce 2005 podílely na celkových příjmech ve výši 37,01 %, v roce 2006 ve výši 40,52 %, v roce 2007 ve výši 42,39 %, v roce 2008 ve výši 44,71 % a v roce 2009 celými 36,75 %. Menší část příjmů tvoří nedaňové příjmy, které se podílely v roce 2005 na celkových příjmech 3,37 %, v roce 2006 3,52 %, v roce 2007 2,85 %, v roce 2008 2,89 % a v roce 2009 4,57 %. Nejmenší podíl příjmů na celkových příjmech města

mají kapitálové příjmy, které dosahují ve všech sledovaných letech hodnoty maximálně 1,04 %.

Z grafu 3.6 je vývoj jednotlivých druhů tříd příjmů zřejmý na první pohled. Daňové příjmy mají tendenci klesat, zatímco přijaté transfery se každým rokem zvyšují, pouze v roce 2009 byl zaznamenán pokles přijatých transferů.



Graf 3.1 Vývoj jednotlivých tříd příjmů v období 2005 - 2009

Výdajovou část rozpočtu zahrnují běžné výdaje a kapitálové výdaje. Z běžných výdajů se financují pravidelně opakující se potřeby v příslušném roce - rozpočtovém období. Proto se někdy hovoří o neinvestičních nebo provozních výdajích. Naopak kapitálové výdaje slouží k financování dlouhodobých, běžně se neopakujících potřeb, zejména investičních, které přesahují jedno rozpočtové období, jsou zpravidla jednorázové.<sup>31</sup>

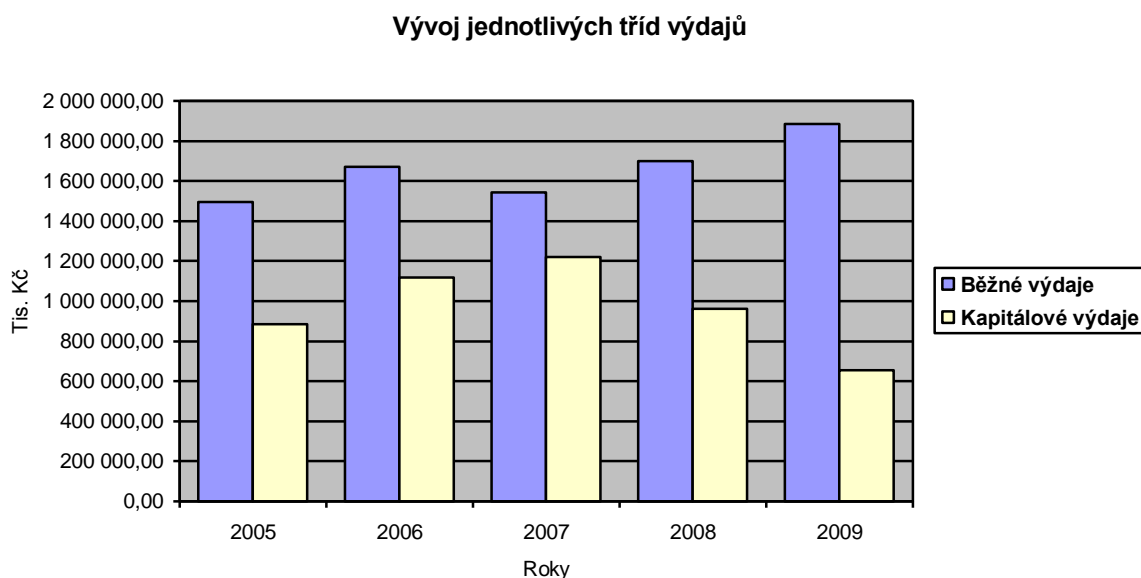
<sup>31</sup> PEKOVÁ, J. Hospodaření a finance územní samosprávy. 1.vyd.Praha: MANAGEMENT, 2004. s. 333

Tab. 3.4 Jednotlivé výdaje

Rok		2005	2006	2007	2008	2009
<b>Běžné výdaje</b>	v tis. Kč	<b>1 496 291,57</b>	<b>1 670 903,77</b>	<b>1 542 869,74</b>	<b>1 701 276,66</b>	<b>1 886 519,50</b>
Podíl na celkových výdajích	v %	62,80	59,91	55,85	63,88	74,27
<b>Kapitálové výdaje</b>	v tis. Kč	<b>886 338,03</b>	<b>1 118 206,50</b>	<b>1 219 719,33</b>	<b>961 842,59</b>	<b>653 691,36</b>
Podíl na celkových výdajích	v %	37,20	40,09	44,15	36,12	25,73

Pramen: ARISweb, zpracováno autorem

Největší část rozpočtových výdajů tvoří běžné výdaje, které dosahují v letech 2005 - 2009 průměrné hodnoty 63,34 % celkových výdajů.



Graf 3.2 Vývoj jednotlivých tříd výdajů v období 2005 - 2009

Běžné výdaje mají tendenci růstu, vyjma roku 2007, kdy běžné výdaje byly nižší oproti sledovanému období. Kapitálové výdaje se v letech 2005 - 2007 zvyšovaly, od roku 2008 se snižují.

## **4. ZHODNOCENÍ HOSPODAŘENÍ STATUTÁRNÍHO MĚSTA**

Pro lepší vypovídací schopnost je vhodné hodnotit příjmy a výdaje dle jednotlivých složek.

### **4.1. Daňové příjmy**

Nejdůležitějším příjmem města jsou daňové příjmy. Tyto příjmy město nemůže nikterak významně ovlivnit. Jediná možnost ovlivnění je u poplatků, jež jsou dány vyhláškou města. Pro přehlednost tabulka zachycuje seskupení položek daňových příjmů. Třída 1 zahrnuje seskupení položek 11 Daň z příjmů, zisku a kapitálových výnosů, 12 Daň ze zboží a služeb v tuzemsku, 13 Daň a poplatky z vybraných činností a služeb a 15 Majetkové daně. Daňové příjmy dělíme dále na sdílené, což je významnější část, a svěřené. Sdílené daně se dělí o svůj výnos se státním, popř. jiným veřejným rozpočtem. Daně svěřené plynou do městského rozpočtu v plné výši. Daň z příjmů FO se člení na daň z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků, ze samostatně výdělečné činnosti (podnikání) a z kapitálových výnosů (úroky, dividendy).

Největší příjmovou položku tvořila daň z přidané hodnoty a to ve všech letech sledovaného období. Podílela se na celkových příjmech v průměru 30 %. Další důležitou položkou, která ovlivnila celkové příjmy, je daň z příjmů právnických osob a daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků.

Tab. 4.1 Vývoj daňových příjmů

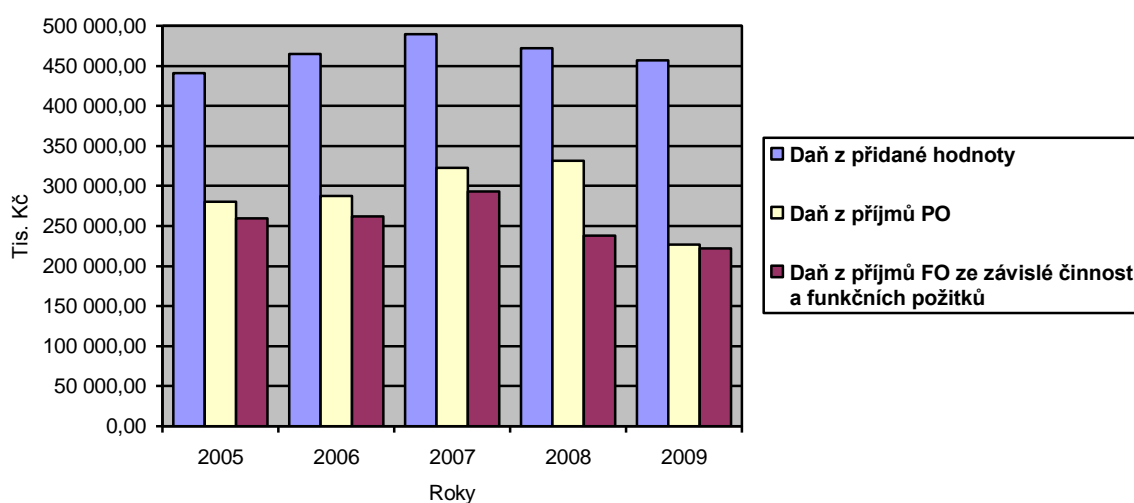
<b>Třída 1 - Daňové příjmy</b>	<b>Rok 2005</b>	<b>Rok 2006</b>	<b>Rok 2007</b>	<b>Rok 2008</b>	<b>Rok 2009</b>
	v tis. Kč	v tis. Kč	v tis. Kč	v tis. Kč	v tis. Kč
<b>1111 - Daň z příjmů FO ze závislé činnosti a funkčních požitků</b>	259 826,49	261 738,81	292 799,40	238 090,40	221 773,57
<b>1112 - Daň z příjmů FO ze samostatně výdělečné činnosti</b>	115 432,51	80 697,89	82 101,29	81 439,50	27 730,62
<b>1113 - Daň z příjmů FO z kapitálových výnosů</b>	13 570,45	15 548,49	17 789,29	18 886,40	18 206,42
<b>1119 - Zrušené daně, jejichž předmětem je příjem FO</b>	257,37	91,17	83,98	0,00	0,00
<b>1121 - Daň z příjmů PO</b>	280 153,27	287 874,23	323 011,84	331 679,46	227 025,96
<b>1122 - Daň z příjmů PO za obce</b>	132 000,00	158 932,00	79 880,00	70 033,00	59 230,14
<b>1211 - Daň z přidané hodnoty</b>	440 840,34	464 709,95	489 286,39	471 806,85	456 780,44
<b>1332 - Poplatky za znečišťování ovzduší</b>	49,40	32,80	49,00	48,90	54,70
<b>1334 - Odvody za odnětí půdy ze ZPF</b>	787,43	356,10	175,35	130,57	792,87
<b>1335 - Poplatky za odnětí pozemků plnění funkcí lesa</b>	266,06	2,68	4,93	5,23	39,40
<b>1337 - Poplatek za komunální odpad</b>	41 283,24	46 714,13	44 662,10	42 709,87	42 673,56
<b>1341 - Poplatek ze psů</b>	2 828,56	2 835,25	2 858,13	2 765,26	2 665,29
<b>1342 - Poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt</b>	455,56	496,89	575,51	671,51	556,82
<b>1343 - Poplatek za užívání veřejného prostranství</b>	4 103,90	4 131,60	5 763,17	5 082,40	4 017,29
<b>1344 - Poplatek ze vstupného</b>	121,36	141,25	103,54	102,84	40,32
<b>1345 - Poplatek z ubytovací kapacity</b>	862,98	946,30	1 111,37	1 098,01	981,73
<b>1346 - Poplatek za povolení k vjezdu do vybraných míst</b>	206,76	315,60	220,40	211,84	3,76
<b>1347 - Poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj</b>	15 131,81	17 081,61	18 157,57	19 420,63	16 061,51
<b>1349 - Zrušené místní poplatky</b>	9,00	6,00	6,00	0,50	0,00
<b>1351 - Odvod výtěžku z provozování loterií</b>	10 699,39	12 042,09	11 840,47	14 915,44	11 107,18
<b>1353 - Příjmy za zkoušky z odborné způsobilosti od žadatelů o řidičské oprávnění</b>	0,00	0,00	2 671,55	3 273,00	2 836,35
<b>1359 - Ostatní odvody z vybraných činností a služeb jinde neuvedené</b>	0,00	0,00	0,00	0,00	706,00
<b>1361 - Správní poplatky</b>	53 115,75	59 520,59	62 623,58	65 177,83	44 072,29
<b>1511 - Daň z nemovitostí</b>	47 199,89	45 740,92	48 631,59	51 566,65	51 259,22
<b>Celkem</b>	<b>1 419 201,52</b>	<b>1 459 956,35</b>	<b>1 484 406,45</b>	<b>1 419 116,09</b>	<b>1 188 615,44</b>

Pramen: ARISweb, zpracováno autorem



Procentuálně se nejvíce zvýšila daň z příjmů PO v roce 2008 oproti roku 2005 o 18 %, tj. o 51 526,19 tis. Kč, v roce 2009 však klesla oproti roku 2008 o 31 %, tj. o 104 653,50 tis. Kč. Jak již bylo výše zmíněno, největší příjmovou položkou byla daň z přidané hodnoty, jejíž příjem se v letech 2005 - 2007 zvyšoval, v roce 2008 a 2009 se tento příjem snížil. I přesto je zřejmé, že DPH se stala podstatným daňovým příjmem města. K nejvyššímu nárůstu u tohoto příjmu došlo v roce 2007, kdy DPH dosáhla téměř 490 000 tis. Kč a její nárůst oproti roku 2005 činil 48 446,05 tis. Kč.

Vývoj nejdůležitějších daňových příjmů



Graf 4.1 Vývoj nejdůležitějších daňových příjmů

Z grafu 3.13 je patrné, že daňové příjmy v období let 2005 - 2007 převážně rostly, od roku 2008 daňové příjmy klesají.

## 4.2. Nedaňové příjmy

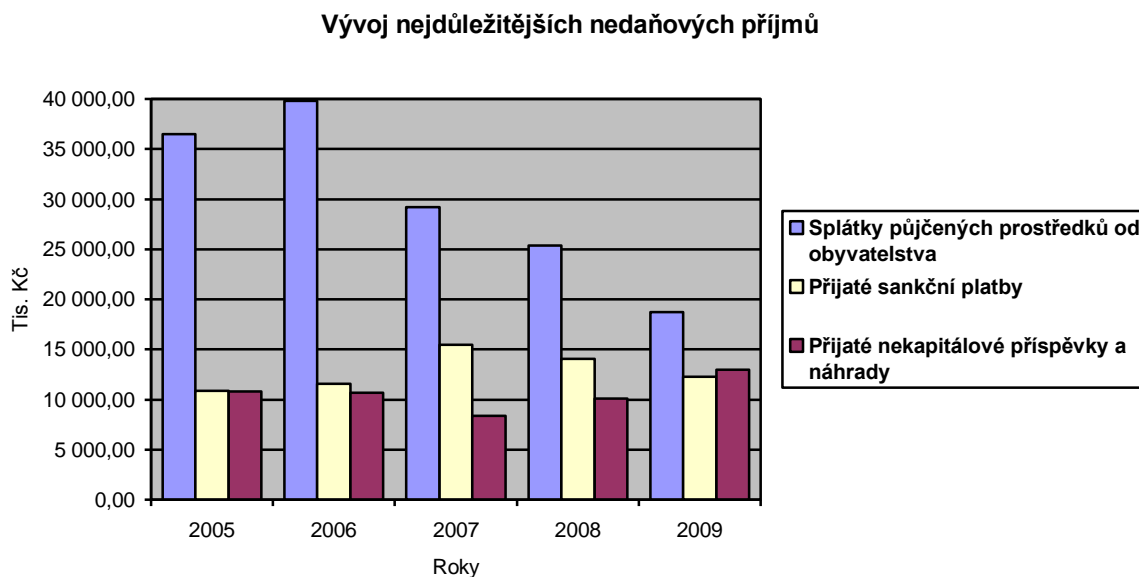
Nedaňové příjmy zachycuje třída 2, která zahrnuje seskupení položek 21 Příjmy z vlastní činnosti a odvody přebytků organizací s přímým vztahem, 22 Přijaté sankční platby a vratky transferů, 23 Příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy a 24 Přijaté splátky půjčených prostředků. Nedaňové příjmy slouží také k posouzení nejvýznamnějších druhů a zdrojů příjmů. Jednotlivé položky nedaňových příjmů znázorňují, který druh byl objemově největší, zatímco funkční členění vypovídá o objemově nejvýznamnějším zdroji. Následující tabulka vyjadřuje členění nedaňových příjmů dle jednotlivých položek rozpočtové skladby.

Tab. 4.2 Vývoj nedaňových příjmů

<b>Třída 2 - Nedaňové příjmy</b>	<b>Rok 2005</b>	<b>Rok 2006</b>	<b>Rok 2007</b>	<b>Rok 2008</b>	<b>Rok 2009</b>
	v tis. Kč	v tis. Kč	v tis. Kč	v tis. Kč	v tis. Kč
<b>2111 - Příjmy z poskytování služeb a výrobků</b>	3 134,74	3 009,44	2 755,49	2 665,07	5 794,84
<b>2112 - Příjmy z prodeje zboží</b>	7,00	7,34	6,31	10,93	8,24
<b>2119 - Ostatní příjmy z vlastní činnosti</b>	0,11	0,02	0,00	0,00	0,00
<b>2122 - Odvody příspěvkových organizací</b>	3 014,31	7 713,22	0,00	6 555,00	21 212,80
<b>2133 - Příjmy z pronájmu movitých věcí</b>	0,00	250,00	0,00	0,00	0,00
<b>2141 - Příjmy z úroků</b>	6 447,92	8 813,84	7 955,94	12 882,99	6 274,31
<b>2142 - Příjmy z podílů na zisku a dividend</b>	285,32	5 074,57	0,38	3 400,51	3 400,53
<b>2143 - Realizované kurzové zisky</b>	33,55	0,00	0,07	0,00	0,36
<b>2210 - Přijaté sankční platby</b>	10 833,94	11 535,49	15 492,26	14 051,07	12 244,05
<b>2222 - Ostatní příjmy z finančního vypořádání předchozích let od jiných veřejných rozpočtů</b>	835,35	0,00	9 698,65	1 748,41	10 290,60
<b>2223 - Příjmy z finančního vypořádání minulých let mezi krajem a obcemi</b>	9,71	0,00	0,00	0,00	0,00
<b>2226 - Příjmy z finančního vypořádání minulých let mezi obcemi</b>	0,00	0,00	58,33	0,00	0,00
<b>2229 - Ostatní přijaté vratky transferů</b>	51,76	54,42	51,61	260,61	29,12
<b>2310 - Příjmy z prodeje krátkodobého a drobného dlouhodobého majetku</b>	202,94	10,00	2,46	0,30	14,96
<b>2321 - Přijaté neinvestiční dary</b>	362,00	45,00	50,00	31,00	168,00
<b>2322 - Přijaté pojistné náhrad</b>	628,38	5 328,81	3 535,05	1 144,65	1 319,72
<b>2324 - Přijaté nekapitálové příspěvky a náhrady</b>	10 826,60	10 655,95	8 387,22	10 105,53	12 941,23
<b>2328 - Neidentifikované příjmy</b>	-441,68	180,00	-159,12	-33,38	7,60
<b>2329 - Ostatní nedaňové příjmy jinde nezařazené</b>	1 125,42	427,19	198,84	228,88	57,54
<b>2343 - Příjmy z úhrad dobývacího prostoru a z vydobytých nerostů</b>	11,30	3,76	1,40	1,40	1,40
<b>2412 - Splátky půjčených prostředků od podnikatelských nefinančních subjektů - PO</b>	812,50	0,00	0,00	0,00	0,00
<b>2451 - Splátky půjčených prostředků od příspěvkových organizací</b>	361,50	0,00	0,00	0,00	0,00
<b>2460 - Splátky půjčených prostředků od obyvatelstva</b>	36 478,30	39 791,32	29 232,70	25 336,47	18 753,73
<b>2481 - Příjmy od dlužníků za realizace záruk</b>	6 705,18	0,00	0,00	0,00	0,00
<b>Celkem</b>	<b>81 726,15</b>	<b>92 900,37</b>	<b>77 267,59</b>	<b>78 389,44</b>	<b>92 519,03</b>

Pramen: ARISweb, zpracováno autorem

Objemově nejvýznamnější položkou nedaňových příjmů byly splátky půjčených prostředků od obyvatelstva. Tato položka se podílela na celkových nedaňových příjmech v roce 2005 45 %, v roce 2006 43 %, v roce 2007 38 %, v roce 2008 32 % a v roce 2009 20 %. Druhou nejobjemnější položkou nedaňových příjmů tvořily přijaté sankční platby, které se podílely na celkových nedaňových příjmech v průměru 15 %. Třetí nejobjemnější položkou tvořily přijaté nekapitálové příspěvky a náhrady. Tyto příjmy se podílely na celkových nedaňových příjmech v průměru 12 %.



Graf 4.2 Vývoj nejdůležitějších nedaňových příjmů

Z grafu 3.14 vyplývá, že splátky půjčených prostředků od obyvatelstva od roku 2006 klesají, také přijaté sankční platby od roku 2007 klesají. Přijaté nekapitálové příspěvky a náhrady se od roku 2007 zvyšují.

### 4.3. Kapitálové příjmy

Kapitálové příjmy byly v letech 2005 až 2009 tvořeny příjmy z prodeje ostatních nemovitostí a jejich částí, příjmy z prodeje ostatního hmotného dlouhodobého majetku, přijatými dary na pořízení dlouhodobého majetku, přijatými příspěvky na pořízení dlouhodobého majetku a příjmy z prodeje akcií.

Tab. 4.3 Vývoj kapitálových příjmů

<b>Třída 3 - Kapitálové příjmy</b>	<b>Rok 2005</b>	<b>Rok 2006</b>	<b>Rok 2007</b>	<b>Rok 2008</b>	<b>Rok 2009</b>
	v tis. Kč	v tis. Kč	v tis. Kč	v tis. Kč	v tis. Kč
<b>3112 - Příjmy z prodeje ostatních nemovitostí a jejich částí</b>	0,00	5,20	0,00	0,00	0,00
<b>3113 - Příjmy z prodeje ostatního hmotného dlouhodobého majetku</b>	2 687,00	0,00	137,11	2 169,41	211,26
<b>3121 - Přijaté dary na pořízení dlouhodobého majetku</b>	200,00	3 347,75	32,00	1 772,47	46,00
<b>3122 - Přijaté příspěvky na pořízení dlouhodobého majetku</b>	1 270,20	11 925,04	1 742,82	332,64	0,00
<b>3201 - Příjmy z prodeje akcií</b>	21 121,87	0,00	0,00	0,00	0,00
<b>Celkem</b>	<b>25 279,07</b>	<b>15 277,99</b>	<b>1 911,93</b>	<b>4 274,52</b>	<b>257,26</b>

Pramen: ARISweb, zpracováno autorem

Podíl kapitálových příjmů se v jednotlivých letech lišil. V roce 2005 tvořily příjmy z prodeje akcií nejvyšší část kapitálových příjmů, v roce 2006 a 2007 tvořily nejvyšší část přijaté příspěvky na pořízení dlouhodobého majetku, v letech 2008 a 2009 příjmy z prodeje ostatního hmotného dlouhodobého majetku.

#### 4.4. Přijaté transfery

Přijaté transfery - dotace tvoří druhou nejvýznamnější část rozpočtových příjmů. Jsou členěny podle povahy a účelu užití na investiční (kapitálové) a neinvestiční (běžné). Dotace ze státního rozpočtu jsou poskytovány obcím prostřednictvím rozpočtů krajů, v jejichž obvodu leží příslušná obec <sup>32</sup>.

Na konkrétní akce se poskytují účelové dotace, které podléhají ročnímu zúčtování s poskytovatelem dle podmínek poskytnutí. Účel dotace musí být dodržen. Prostředky nelze použít na nic jiného, než stanovil poskytovatel, a nevyčerpané prostředky musí být vráceny zpět do rozpočtu poskytovatele. Konkrétní investiční akce jsou hrazeny zčásti z dotace, zbytek si financuje město ze svých vlastních zdrojů. Investiční účelové dotace se poskytují na investiční výstavbu. Neinvestiční dotace jsou tvořeny z velké části mandatorními výdaji obce <sup>33</sup>.

<sup>32</sup> Dle zákona č. 218/2000Sb. o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů

<sup>33</sup> Mandatorní výdaje zahrnují výdaje na sociální dávky, vzdělávání a na výkon státní správy v přenesené působnosti.

Tab. 4.4 Vývoj přijatých transferů

<b>Třída 4 - Přijaté transfery</b>	<b>Rok 2005</b>	<b>Rok 2006</b>	<b>Rok 2007</b>	<b>Rok 2008</b>	<b>Rok 2009</b>
	v tis. Kč	v tis. Kč	v tis. Kč	v tis. Kč	v tis. Kč
<b>4111 - Neinvestiční přijaté transfery z všeobecné pokladní správy státního rozpočtu</b>	2 542,00	9 232,34	13 529,26	14 961,10	16 430,36
<b>4112 - Neinvestiční přijaté transfery ze státního rozpočtu v rámci souhrnného dotačního vztahu</b>	288 657,96	290 881,31	115 462,78	118 585,70	121 750,10
<b>4113 - Neinvestiční přijaté transfery ze státních fondů</b>	925,00	5 243,65	0,00	226,00	450,55
<b>4116 - Ostatní neinvestiční přijaté tranfery ze státního rozpočtu</b>	9 931,66	17 223,35	<b>255 015,86</b>	<b>508 004,91</b>	262 453,55
<b>4119 - Ostatní neinvestiční přijaté transfery od rozpočtů ústřední úrovně</b>	0,00	0,00	0,00	0,00	645,37
<b>4121 - Neinvestiční přijaté transfery od obcí</b>	2 042,46	2 274,26	2 106,21	1 943,24	1 982,65
<b>4122 - Neinvestiční přijaté transfery od krajů</b>	11 484,27	10 096,71	19 525,28	13 163,39	11 467,01
<b>4123 - Neinvestiční přijaté transfery od regionálních rad</b>	0,00	0,00	0,00	0,00	426,80
<b>4131 - Převody z vlastních fondů hospodářské (podnikatelské) činnosti</b>	<b>311 326,00</b>	<b>413 087,00</b>	210 620,00	258 526,00	<b>274 769,86</b>
<b>4132 - Převody z ostatních vlastních fondů</b>	34 269,36	41 991,75	37 529,81	24 993,56	8 555,21
<b>4211 - Investiční přijaté transfery z všeobecné pokladní správy státního rozpočtu</b>	1 511,99	45,21	0,00	0,00	8 773,00
<b>4213 - Investiční přijaté transfery ze státních fondů</b>	22 593,84	33 168,05	25 153,50	28 106,17	6 093,69
<b>4216 - Ostatní investiční přijaté transfery ze státního rozpočtu</b>	1 576,00	137 494,08	470 459,58	244 857,57	3 015,59
<b>4218 - Investiční převody z Národního fondu</b>	188 932,37	105 687,44	0,00	0,00	5,18
<b>4221 - Investiční přijaté transfery od obcí</b>	0,00	551,70	0,00	133,24	0,00
<b>4222 - Investiční přijaté transfery od krajů</b>	20 789,00	1 080,00	1 223,17	850,00	0,00
<b>4223 - Investiční přijaté transfery od regionálních rad</b>	0,00	0,00	0,00	0,00	25 700,97
<b>4240 - Investiční přijaté transfery ze státních finančních aktiv</b>	0,00	0,00	0,00	0,00	2 000,00
<b>Celkem</b>	<b>896 581,91</b>	<b>1 068 056,85</b>	<b>1 150 625,45</b>	<b>1 214 350,88</b>	<b>744 519,89</b>

Pramen: ARISweb, zpracováno autorem

Nejvýznamnější položku v rámci přijatých transferů tvořily neinvestiční přijaté transfery, zejména převody z vlastních fondů hospodářské (podnikatelské) činnosti a ostatní neinvestiční přijaté transfery ze státního rozpočtu.

## 4.5. Běžné výdaje

Převážnou část výdajů tvoří běžné výdaje. Běžné výdaje jsou dle rozpočtové skladby vymezeny v páté třídě. Běžné výdaje jsou určeny na provoz obce. Jedná se např. o výdaje na energii, platy zaměstnanců, poštovné, odměny členům zastupitelstva, povinné pojištění.

Běžné výdaje jsou rozděleny do 6 skupin. První skupina zahrnuje oblast zemědělství, lesní hospodářství a rybářství, druhá skupina zahrnuje průmyslová a ostatní odvětví hospodářství, třetí skupina služby pro obyvatelstvo, čtvrtá skupina sociální věci a politiku zaměstnanosti, pátá skupina bezpečnost státu a právní ochranu a šestá skupina všeobecnou veřejnou správu a služby.

Tab. 4.5 Vývoj běžných výdajů

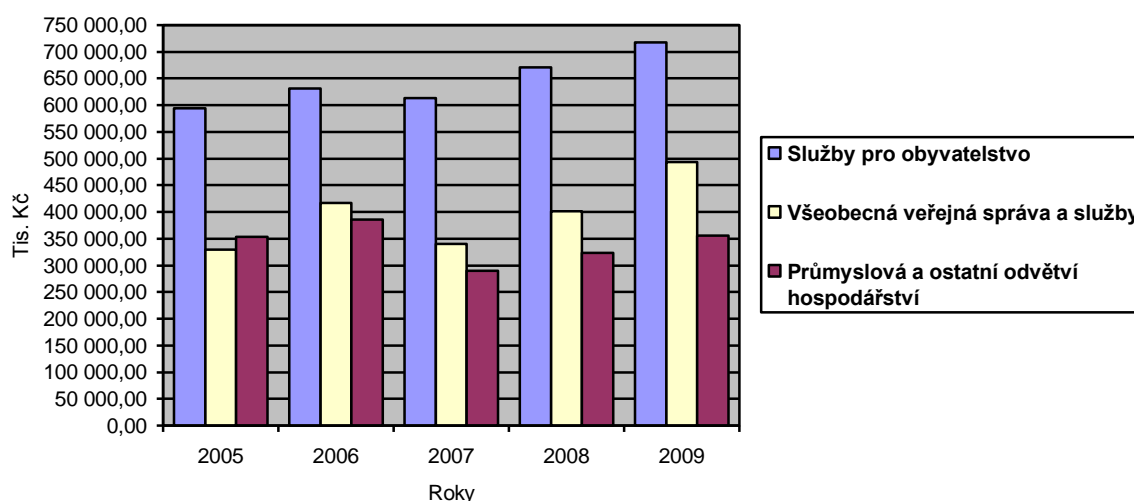
<b>Třída 5 - Běžné výdaje</b>	<b>Rok 2005</b>	<b>Rok 2006</b>	<b>Rok 2007</b>	<b>Rok 2008</b>	<b>Rok 2009</b>
	v tis. Kč	v tis. Kč	v tis. Kč	v tis. Kč	v tis. Kč
<b>1 - Zemědělství, lesní hospodářství a rybářství</b>	5 497,15	6 867,19	6 744,84	6 823,59	7 697,10
<b>2 - Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství</b>	353 478,80	385 696,30	289 552,41	323 293,10	355 930,75
<b>3 - Služby pro obyvatelstvo</b>	594 612,59	631 166,23	613 205,84	670 760,50	717 497,61
<b>4 - Sociální věci a politika zaměstnanosti</b>	167 627,34	169 936,16	243 151,78	244 424,84	259 290,63
<b>5 - Bezpečnost státu a právní ochrana</b>	45 543,42	60 678,50	50 152,36	54 027,70	53 041,61
<b>6 - Všeobecná veřejná správa a služby</b>	329 532,27	416 559,39	340 062,51	401 946,93	493 061,80
<b>Celkem</b>	<b>1 496 291,57</b>	<b>1 670 903,77</b>	<b>1 542 869,74</b>	<b>1 701 276,66</b>	<b>1 886 519,50</b>

Pramen: ARISweb, zpracováno autorem

Největší podíl na celkových výdajích zaujímá kapitola Služby pro obyvatelstvo. Patří sem především výdaje na školství, bytové hospodářství, komunální služby,

ochranu životního prostředí, tělovýchovu, zdravotnictví. Na běžných výdajích se tato kapitola podílí v průměru 40 %. Druhou nejvyšší položkou je kapitola Všeobecná veřejná správa a služby, která zahrnuje výdaje na místní správu, zastupitele a jiné výdaje. Třetí nejvyšší položkou je kapitola Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství, v jejichž rámci hrají nejdůležitější roli správa, údržba a výstavba silnic, čištění odpadních vod a dotace veřejné hromadné dopravy a její provozování.

**Vývoj nejdůležitějších běžných výdajů**



Graf 4.3 Vývoj nejdůležitějších běžných výdajů

Služby pro obyvatelstvo představují nejobtímnější část ze všech odvětví. Výdaje rostly v období let 2005 - 2009, avšak v roce 2007 poklesly oproti předchozímu roku. Také výdaje dalších 2 významných odvětví v letech 2005 - 2009 rostly s výjimkou roku 2007.

## 4.6. Kapitálové výdaje

Kapitálové výdaje jsou v rozpočtové skladbě vymezeny šestou třídou a mohou být kryty přijatými účelovými dotacemi a vlastními zdroji obce. Kapitálové výdaje ve sledovaném období zahrnovaly stavební investice, projektové dokumentace, nestavební investice, příspěvky a platby města jiným subjektům, investice Severomoravské vodárenské, a.s. (dále jen SMV, a.s.) z nájemného, ostatní nákup dlouhodobého nehmotného majetku, investice Správy nemovitostí Olomouc, a.s.

(dále jen SNO, a.s.) z nájemného, investice Moravské vodárenské, a.s. (dále jen MOVO, a.s.) a úvěry.

Tab. 4.6 Vývoj kapitálových výdajů

<b>Třída 6 - Kapitálové výdaje</b>	<b>Rok 2005</b>	<b>Rok 2006</b>	<b>Rok 2007</b>	<b>Rok 2008</b>	<b>Rok 2009</b>
	<b>v tis. Kč</b>	<b>v tis. Kč</b>	<b>v tis. Kč</b>	<b>v tis. Kč</b>	<b>v tis. Kč</b>
<b>Stavební investice</b>	714 828,04	758 013,15	936 209,03	714 118,25	528 673,18
<b>Projektová dokumentace</b>	0,00	0,00	31 779,53	20 419,14	42 155,46
<b>Nestavební investice</b>	51 673,53	212 922,72	35 627,54	61 765,46	21 573,68
<b>Příspěvky a platby města jiným subjektům</b>	47 930,82	52 716,18	17 186,98	24 996,05	8 651,24
<b>Investice SMV, a. s. z nájemného</b>	30 561,23	57 372,35	51 276,91	0,00	0,00
<b>Ostatní nákup dlouhodobého nehmotného majetku</b>	6 584,34	10 497,97	0,00	8 075,36	7 767,49
<b>Investice SNO, a. s. z nájemného</b>	34 760,06	26 684,16	4 813,62	9 722,43	21 936,07
<b>Investice MOVO, a.s.</b>	0,00	0,00	0,00	65 571,61	22 934,02
<b>Investice - úvěr</b>	0,00	0,00	142 825,73	57 174,27	0,00
<b>Celkem</b>	<b>886 338,02</b>	<b>1 118 206,53</b>	<b>1 219 719,34</b>	<b>961 842,57</b>	<b>653 691,14</b>

Pramen: ARISweb, zpracováno autorem

Největší podíl na celkových výdajích tvoří stavební investice. Stavební investice se podílí na celkových kapitálových výdajích v průměru 75 %. Mezi nejvyšší položku stavebních investic patřily ve všech sledovaných letech investice do rekonstrukce a dobudování stokové sítě města. V roce 2009 navíc velkou část investic město vložilo do rekonstrukce přednádrazního prostoru. Tato rekonstrukce probíhala v několika předem plánovaných etapách a v červnu roku 2010 byla rekonstrukce úspěšně dokončena. Cílem tohoto projektu přestavby přednádrazního prostoru bylo zvýšení bezpečnosti provozu a komfortu pro cestující a výrazná preference pěší a hromadné dopravy.



Mezi nestavební investice patřily v roce 2005 investice na výkupy pozemků pro plánovaný Aquapark Olomouc, v roce 2006 i 2007 investice do rozvoje Městské hromadné dopravy, a.s. (dále jen MHD, a.s.), v roce 2008 investice na výkupy pozemků a v roce 2009 investice na kapitálový vstup Statutárního města Olomouce do Sportovního klubu Sigma Olomouc (dále jen SK Sigma Olomouc). Je zřejmé, že investice na výkupy pozemků patří mezi nejvyšší položky v rámci nestavebních investic města.

#### 4.7. Rozpočet na rok 2010<sup>34</sup>

Dle informací z rozpočtu na rok 2010, který schválili 21. 12. 2009 zastupitelé města, město počítá s příjmy 1 922 301,20 tis. Kč. Výdaje by se měly pohybovat kolem 2 077 227,20 tis. Kč.

Tab. 4.7 Schválený rozpočet na rok 2010

<b>Rozpočet rok 2010</b>	v tis. Kč
<b>Příjmy celkem</b>	1 922 301,20
<b>Výdaje celkem</b>	2 077 227,20
<b>Saldo příjmů a výdajů</b>	-154 926,00

Pramen: Rozpočet města Olomouce, zpracováno autorem

V roce 2010 město tedy předpokládá hospodaření s deficitním rozpočtem ve výši 154 926 tis. Kč. Tento deficit město plánuje financovat z velké části dlouhodobými přijatými půjčenými prostředky, dále pak krátkodobými přijatými půjčenými prostředky.

Tab. 4.8 Příjmy rozpočtu na rok 2010

<b>Příjmy rok 2010 v tis. Kč</b>			
<b>Daňové příjmy</b>	<b>Nedaňové příjmy</b>	<b>Kapitálové příjmy</b>	<b>Přijaté transfery</b>
1 314 226,00	230 523,00	0,00	377 552,20

Pramen: Rozpočet města Olomouce, zpracováno autorem

<sup>34</sup> Kapitola byla zpracována na základě údajů z Rozpočtu statutárního města Olomouce na rok 2010, dostupných na <http://www.olomouc.eu/phprs/view.php?cislocclanku=2002071206>

Celkově je rozpočet na rok 2010 nižší. Za tento pokles může očekávaný pokles daňových příjmů, který souvisí se světovou ekonomickou krizí.

Tab. 4.9 Výdaje rozpočtu na rok 2010

<b>Výdaje rok 2010 v tis. Kč</b>	
<b>Běžné výdaje</b>	<b>Kapitálové výdaje</b>
1 314 226,00	230 523,00

Pramen: Rozpočet města Olomouce, zpracováno autorem

Náměstek primátora Jiří Martinák uvedl v tiskové zprávě informačního serveru statutárního města Olomouce: „V letošním roce jsme pocítili naplno hospodářskou krizi. Její dopady zatíží i rozpočet na příští rok. Kvůli očekávanému propadu v daňových příjmech jsme museli při sestavování rozpočtu omezit provozní výdaje, snížili jsme objednávku veřejných služeb a s nižší částkou se počítá i na investice.“<sup>35</sup> Toto tvrzení tak beze zbytku potvrzuje závěr plynoucí z této práce, a to že se i v roce 2010 bude město snažit přijmout taková opatření, aby dopad ekonomické krize v co nejmenší míře ovlivnil plánované a probíhající investiční akce.

<sup>35</sup> <http://www.olomouc.eu/phprs/view.php?cislocclanku=2009122304>

## 5. ZÁVĚR

Není přirozeně možné stanovit jednoznačný „normativní“ závěr plynoucí ze zkoumání této práce, pokud nejsou od počátku stanovena kritéria hodnocení. Nebylo však cílem hodnotit hospodaření města za sledované období z politické (nebo jiné pozice) jako správné, nebo jako nesprávné. De facto všechny číselné údaje, které jsou předmětem zkoumání této práce, dostanou totiž pochopitelně po dosazení konkrétních událostí v životě města v daném období vysvětlivku, mnohdy odůvodňující skladbu příjmů nebo výdajů rozpočtu statutárního města Olomouce. Nebylo cílem ani v možnostech této práce obsáhnout problém v této šíři. Jen pro ilustraci jinak nezkoumaného politického vlivu na stavbu městského rozpočtu lze uvést skutečnost, že v Olomouci dlouhodobě funguje na komunální úrovni velká koalice dvou nejsilnějších stran, ať už volby dopadnou jakkoli. Fakt, který pobuřuje politology a lídry menších politických stran, má však své zásadní ekonomické opodstatnění: rozpočet města anebo politika čerpání evropských dotací jsou vysoce kontinuální již po několik volebních období, což je jedním ze základních předpokladů toho, že město Olomouc ve svém hospodaření v dlouhodobém horizontu nezná prudší výkyvy a zvraty, mnohdy charakteristické pro hospodaření některých jiných měst.

Pro analýzu hospodaření města Olomouce v letech 2005 - 2009 s výhledem do let následujících, se zvláštním zaměřením na analýzu daňových příjmů města, byla užita standardní metoda obsahové analýzy. Zdrojem jsou přímo materiály zveřejňované ze zákona samotným městem. Celkový součet příjmů a výdajů města Olomouce za sledovaných pět let je záporný o necelou půlmiliardu, hlavním faktorem, ale ne jediným, jsou zde samozřejmě nižší příjmy rozpočtu v posledním sledovaném roce 2009, kdy souvislost s celosvětovou finanční krizí je více než zřejmá: pokles všech sledovaných položek příjmové stránky rozpočtu s výjimkou nedaňových příjmů a především pak prudký pokles přijatých dotací se na rozpočtu města Olomouce v roce 2009 projevují více než razantně. Jestliže však dotace v rozpočtech obcí tvoří v České republice obvykle v průměru asi jen 25 % celkových rozpočtových příjmů, v případě města Olomouce vidíme v letech 2005 - 2009 procento o řád vyšší, a to dokonce až téměř 45% podíl v roce 2008, přičemž i v ostatních sledovaných letech. Byť je většina těchto prostředků obvykle účelově

vázána na investiční akce, výpadek tohoto příjmu v posledním sledovaném roce se na deficitu rozpočtu pochopitelně podepsal nejvíce. Zásadním způsobem je však městský rozpočet ovlivněn především daňovými příjmy, které ve všech sledovaných letech tvoří více, než polovinu městského rozpočtu. Nově tvořené rozpočty a výhledy do dalších let jsou tak přirozeně kráceny na výdajové stránce, což v praxi znamená především výrazné utlumení investičních akcí města. Významným faktorem je zde přitom relativně malá přesnost odhadu, jakým způsobem se budou daňové příjmy v následujícím období vyvíjet. Například v roce 2009 zaznamenáváme pokles v kolonce daňových příjmů o přibližně čtvrt miliardy korun, současně je však významně zvýšeno procento, kterým tento příjem tvoří městský rozpočet. Ten se tak stává mnohem závislejší na vývoji celostátní i celosvětové ekonomiky, než v předchozích sledovaných letech, přičemž do budoucna lze ve střednědobém horizontu očekávat spíše zvýraznění tohoto stavu. Zřejmá snaha Magistrátu o zmenšení negativních důsledků této situace (navýšení nedaňových příjmů a omezení investic) však snižuje propad rozpočtu pouze minimálně. Na výdajové stránce se pak zřejmá snaha o úspory projevuje v oblasti kapitálových výdajů. Snaha o snížení kapitálových výdajů města, patrná hned v roce 2009, jen zmenšuje probíhající negativní rozpočtové jevy. Běžné výdaje města sice zaznamenaly růst, je však třeba poznamenat, že město má v tomto případě jen omezené možnosti okamžité rozpočtové reakce, neboť podstatná část výdajů je zde pochopitelně dána přímo zákonem. Především kapitola Všeobecná veřejná správa a služby je v krátkodobém horizontu z tohoto hlediska městem prakticky neovlivnitelná, současně je však v mnoha ohledech přinejmenším s podivem růst výdajů i v ostatních oblastech této rozpočtové kapitoly. Jen částečným vysvětlením jsou zde výdaje související například s obecným růstem cen, promítající se třeba do dotací Dopravního podniku města Olomouce, aniž došlo současně ke zvýšení cen jízdného v městské hromadné dopravě.

Za všech zmíněných okolností je však třeba v blízké budoucnosti očekávat spíše vývoj, který povede k prohloubení tohoto stavu a potvrdí sestupnou tendenci posledních dvou let: běžné výdaje rozpočtu totiž tvoří za pět sledovaných let celkem téměř dvě třetiny všech městských výdajů. V souvislosti s očekávaným vývojem v nejbližším období je tak městský rozpočet Olomouce postaven do situace, která předpokládá nutné zachování anebo i mírné zvýšení (jako se to stalo právě v roce 2009) nejvýznamnější výdajové položky, avšak současně prakticky chybí možnost

jak ovlivnit, tak i jakkoli přesněji predikovat vývoj nejvýznamnější položky příjmové, a to daňových příjmů. Zde je nastolena mimo mnohé jiné i otázka, do jaké míry se do hospodaření města promítne v roce následujícím zvýšení DPH v České republice o 1%, jedno z vládních opatření proti následkům ekonomické krize.

## Seznam použité literatury:

[1] BRŮNA, M. *Veřejná správa (se zaměřením na obce a kraje)*. 2.vyd. Praha: Institut pro místní správu, 2006. 88 s. ISBN 80-86976-09-2.

[2] KINŠT, Jan; PAROUBEK, Jiří. *Rozpočtová skladba v roce 2010 a praktické příklady*. 3. aktualizované vydání. ANAG, listopad 2009. 256 s. ISBN 978-80-7263-556-6.

[3] LORENC, J.;KAŠPÁRKOVÁ,J.:*Rozpočtová skladba 2006 pro územní samosprávné celky*. 1.vyd. Polešovice: M LORDY, 2005. 228 s. ISBN 80-239-6392-9.

[4] PEKOVÁ, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1.vyd.Praha: MANAGEMENT, 2004. 375 s. ISBN 80-7261-086-4.

[5] PEKOVÁ, J., PILNÝ, J. *Veřejná správa a finance*. 1.vyd. Praha: Codex Bohemia, 1998. 302 s. ISBN 80-85963-85-X.

[6] PROVAZNÍKOVÁ, R.:*Financování měst, obcí a regionů*. 1.vyd. Praha: GRADA Publishing, 2007. 280 s. ISBN ISBN 978-80-247-2097-5.

[7] TOMÁNEK, P. *Hospodaření krajů a obcí*. 1. vyd. Ostrava: Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava, 2009. 91 s.

## Seznam použitých internetových zdrojů:

[8] Olomouc. *Olomouc - tourism*. [online]. c2010. Dostupné z:

<<http://www.olomouc-tourism.cz>>.

[9] ARISweb. *Prezentace údajů ÚSC*. [online]. c2010. Dostupné z:

<<http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/aris/iarisusc/charakteristika.pl?ico=299308>>.

[10] Statutární město Olomouc. *Informační server statutárního města Olomouc*.

[online]. c2002 - 2009. Dostupné z:

<<http://www.olomouc.eu/phprs/view.php?cisloclanku=2002070101>>.

[11] Statutární město Olomouc. *Informační server statutárního města Olomouc*.

[online]. c2002 - 2009. Dostupné z:

<<http://www.olomouc.eu/phprs/view.php?cisloclanku=2002051604>>.

[12] ARISweb. *Prezentace údajů ÚSC*. [online]. c2010. Dostupné z:

<<http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/aris/iarisusc/charakteristika.pl?ico=299308>>.

[13] Statutární město Olomouc. *Informační server statutárního města Olomouc*.

[online]. c2002 - 2009. Dostupné z:

<<http://www.olomouc.eu/phprs/view.php?cisloclanku=2002071206>>.

[14] Statutární město Olomouc. *Informační server statutárního města Olomouc*.

[online]. c2002 - 2009. Dostupné z:

<<http://www.olomouc.eu/phprs/view.php?cisloclanku=2009122304>>.

## **Právní normy:**

[15] Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích

[16] Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů

[17] Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní

[18] Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů

[19] Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů

[20] Zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí, ve znění pozdějších předpisů



## **Seznam zkratk:**

Charta - Evropská charta místní samosprávy

PO - právnická osoba

FO - fyzická osoba

DPH - daň z přidané hodnoty

SMV, a.s. - Severomoravská vodárenská, a.s.

SNO, a.s. - Správa nemovitostí Olomouc, a.s.

MHD, a.s. - Městská hromadná doprava, a.s.

MOVO, a.s. - Moravská vodárenská, a.s.

SK Sigma Olomouc - Sportovní klub Sigma Olomouc

## Seznam tabulek:

Tab. 3.1: Celkové příjmy a výdaje.....	29
Tab. 3.2: Financování, údaje po konsolidaci.....	30
Tab. 3.3: Jednotlivé příjmy.....	31
Tab. 3.4: Jednotlivé výdaje.....	32
Tab. 4.1: Vývoj daňových příjmů.....	35
Tab. 4.2: Vývoj nedaňových příjmů.....	37
Tab. 4.3: Vývoj kapitálových příjmů.....	39
Tab. 4.4: Vývoj přijatých transferů.....	40
Tab. 4.5: Vývoj běžných výdajů.....	41
Tab. 4.6: Vývoj kapitálových výdajů.....	43
Tab. 4.7: Schválený rozpočet na rok 2010.....	44
Tab. 4.8: Příjmy rozpočtu na rok 2010.....	44
Tab. 4.9: Výdaje rozpočtu na rok 2010.....	45

## Seznam grafů:

Graf 3.1: Vývoj jednotlivých tříd příjmů v období 2005 - 2009.....	32
Graf 3.2: Vývoj jednotlivých tříd výdajů v období 2005 -2009.....	33
Graf 4.1: Vývoj nejdůležitějších daňových příjmů.....	36
Graf 4.2: Vývoj nejdůležitějších nedaňových příjmů.....	38
Graf 4.3: Vývoj nejdůležitějších běžných výdajů.....	42

## **Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce**

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. - autorský zákon, zejména § 35 - užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 - školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Šumperku dne 09. července 2010

.....  
Denisa Jurková

Adresa trvalého pobytu studenta:

Nad Dymáčkem 45E

783 44 Náměšť na Hané